

Plenum

Tisdag 7.6.2022 kl. 14.03—17.16

2. Regeringens årsberättelse 2021

Berättelse B 2/2022 rd

Remissdebatt

Talman Matti Vanhanen: Ärende 2 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Ärendet remitteras till revisionsutskottet, som de övriga fackutskotten ska lämna utlåtande till senast 30 september 2022.

För remissdebatten reserveras i detta skede högst en timme. Vid behandlingen av ärendet följer riksdagen det för ärenden med tidtabell överenskomna förfarandet. — Debatt, statsminister Marin.

Debatt

14.04 **Pääministeri Sanna Marin** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus jatkoi vuonna 2021 hallitusohjelman toimeenpanoa määrätietoisesti. Hallituksen tavoitteena oli vahvistaa Suomen taloutta koronaviruksen jäljiltä, toteuttaa keskeisiä hallitusohjelmassa sovittuja uudistuksia sekä loppuvuodesta 2021 valmistautua kiristyvään maailmanpolitiiseen tilanteeseen.

Kesällä 2021 hyväksytty sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus on yksi tämän vuosikymmenen merkittävimmistä uudistuksista. Vuoden 2023 alusta lukien vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisestä siirtyy kunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueille. Sote-uudistusta on valmisteltu pitkään ja useiden hallitusten toimesta. Työ ei kuitenkaan ole päättynyt, vaan hallitus työskentelee parhaillaan aktiivisesti hyvinvointialueiden toiminnan käynnistämisen tukemiseksi. Kesällä 2021 annettujen lakiesitysten lisäksi hallitus antoi joulukuussa täydennysesityksen uudistukseen sekä mittavan niin sanotun Sote 100 -paketin, jossa muutettiin lähes sataa olemassa olevaa lakia.

Syksyllä 2021 saatiin valmiiksi niin ikään pitkään odotettu perhevapauudistus. Uudistus astuu voimaan elokuussa 2022. Uudistus lisää työelämän ja vanhemmuuden tasa-arvoisuutta ja huomioi nykyistä paremmin erilaiset perhemuodot. Sen myötä vanhempainvapaiden määrä kasvaa ja vapaiden käytön joustavuus lisääntyy. Vuonna 2021 yhdistettiin myös äitiys- ja isyyslait yhteiseksi vanhemmuuslaiksi.

Hallitus hyväksyi viime syksynä lain vanhusasiavaltuutetun viran perustamisesta, ja uusi vanhusasiavaltuutettu aloitti toimintansa tämän vuoden tammikuussa. Vanhusasiavaltuutettu seuraa ikääntyneiden oikeuksien toteutumista, tuo esiin epäkohtia sekä arvioi lainsäädännön ja päätösten vaikutuksia ikäihmisiin. Vuoden aikana valmisteltiin muun muassa lastensuojelun sosiaalityön vähimmäishenkilöstömitoitus, varhaiskasvatustlain muutokset sekä esitys opiskelijahuollon kuraattorien ja psykologien sitovasta mitoituksesta. Vuo-

Punkt i protokollet PR 69/2022 rd

den 2021 valtiopäivien aikana hallituksen esityksiä annettiin eduskunnalle kaikkiaan 243. Lisätalousarvioesityksiä annettiin neljä.

Arvoisa puhemies! Suomen talous on toipunut vuoden 2020 kuopasta nopeasti. Talouden kasvu oli vuonna 2021 ripeää, ja työllisyys nousi korkealle tasolle. Myös investoinnit kasvoivat vauhdilla. Työllisyyskehitys jatkui koko vuoden hyvänä. Työllisiä ihmisiä oli vuoden 2021 lopussa yli 70 000 enemmän kuin vaalikauden alussa, vaikka välissä on ollut historiallinen terveydellinen ja taloudellinen kriisi. Työllisyysasteen trendiluku oli joulukuussa jo 73,5 prosenttia.

Hallitus on jatkanut useiden työllisyyttä parantavien toimenpiteiden valmistelua. Vuonna 2021 päätettiin esimerkiksi pohjoismaisen työnhakupalvelumallin käyttöönotosta, joka astui voimaan tämän vuoden toukokuussa. Tutkimusten mukaan työnhakijan kohtaaminen säännöllisesti, aktiivinen työnvälitys ja työnhaun seuranta lyhentävät työttömyysjaksoja. Valtiovarainministeriön arvion mukaan malli kasvattaa työllisyyttä noin 10 000 henkilöllä.

Arvoisa puhemies! Hallitus päätti huhtikuussa puoliväli- ja kehysriihessään vaalikauden lopun linjauksista ja vuosien 2022—2025 julkisen talouden suunnitelmasta. Hallitus julkisti myös kestävyystiekartan, joka kuvaa sosiaalisen, taloudellisen ja ekologisen kestävyiden nykytilan sekä hallituksen tavoitteet 2030-luvulle mentäessä. Taloudellisessa kestävyystiekartassa asetettiin tavoitteeksi taittaa julkisen talouden velkasuhteen kasvu ja nostaa työllisyysaste 75 prosenttiin vuosikymmenen puolivälissä. Hallituksen työllisyystoimet sekä kasvua tukevat toimet, tärkeimpänä 4 prosentin tki-tavoitteen valmistelu, auttavat tämän tavoitteen saavuttamisessa.

Hallitus asetti kautensa aluksi tavoitteeksi, että Suomesta tulee hiilineutraali vuonna 2035 ja hiilinegatiivinen pian sen jälkeen. Hallitus pyrkii myös löytämään keinot siihen, että luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen voitaisiin pysäyttää. Hallitus valmisteli viime vuoden ajan tänä keväänä eduskuntaan annettuja ilmastolakia ja luonnonsuojelulakia, joilla pyritään pääsemään näihin tavoitteisiin. Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma sekä ilmasto- ja energiastrategia annetaan tänä vuonna eduskunnalle, ja ne osoittavat konkreettiset toimet päästövähennysten aikaansaamiseksi. Yhtenä konkreettisena toimenpiteenä haluan mainita 15 miljoonan euron suuruisen avustuksen asuinkiinteistöjen sähköautojen latausinfraan, jolla viime vuoden aikana rakennettiin noin 20 000 latauspistettä tai latausvalmiutta sähköautoille. Tätä ja montaa muuta tukea hallitus on kasvattanut myös tänä vuonna nopeuttaakseen siirtymää pois fossiilisista polttoaineista.

Arvoisa puhemies! Vuonna 2020 alkanut koronapandemia varjosti myös vuotta 2021. Hallitus on pyrkinyt toimimaan niin, että pandemian vauriot jäisivät mahdollisimman vähäisiksi ja väliaikaisiksi. Vuonna 2020 ja myös vuonna 2021 hallitus päätti useista erilaisista toimista, joilla turvattiin työpaikkoja ja ihmisten toimeentuloa sekä helpotettiin yritysten taloustilannetta koronaviruksesta aiheutuissa vaikeuksissa. Suomi on selvinnyt toistaiseksi pandemiasta terveydellisesti ja taloudellisesti pienemmin vaurioin kuin monet muut maat. Oikea-aikainen ja riittävä tuki ihmisille ja yrityksille sekä elvytys ovat osaltaan pehmentäneet talouden kokemaa iskua ja nopeuttaneet siitä toipumista. Seuraavien vuosien yksi keskeisimmistä tehtävistämme on purkaa pandemian aikana syntynyttä hoiva-, hoito- ja oppimisvelkaa.

Arvoisa puhemies! Suomen keskeisin viitekehys on Euroopan unioni. Hallitus jatkoi vuonna 2021 aktiivista EU-politiikkaa, jonka perustana ovat yhteiset arvomme. Tavoitteena on taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävä Euroopan unioni. On Suomen etu, että EU on vahva globaali toimija ja turvallisuusyhteisö. EU-politiikassa hallitus

Punkt i protokollet PR 69/2022 rd

on jatkanut eduskunnan hyväksymien Suomen tavoitteiden läpiviemistä useissa lainsäädäntöhankkeissa. Keskeisimpänä vaikuttamisen kohteena on ollut niin sanottu 55-valmiuspaketti, Fit for 55, jolla pyritään löytämään keinot EU:n ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Monen yksityiskohdan osalta neuvottelut ovat edelleen kesken, mutta olemme saaneet näkemyksiämme esimerkiksi talvimerenkulun osalta onnistuneesti hyväksytyksi yhteisiin kompromisseihin.

Arvoisa puhemies! Loppuvuodesta 2021 Suomessa alettiin valmistautua uudenlaiseen tilanteeseen, kun Euroopan turvallisuustilanne kiristyi. Venäjä loi jännitteitä Ukrainan rajalla ja toimillaan kyseenalaisti koko Euroopan turvallisuusjärjestyksen perusteet. Venäjä asetti EU- ja Nato-maille ehtoja koskien maiden omia turvallisuusvalintoja, kuten oikeutta hakea Naton jäseneksi. Käytännössä Venäjän vaatimuksiin suostuminen olisi tarkoittanut eräänlaisen etupiirijaon hyväksymistä Euroopassa. Euroopan turvallisuuden perusperiaatteiden mukaisesti jokaisella maalla on oikeus tehdä omat turvallisuusvalintansa.

Suomi toimi osana Euroopan unionia aktiivisesti jännitteiden purkamiseksi, mutta diplomatiasta ja vuoropuhelusta huolimatta Venäjä päätti helmikuussa 2022 käynnistää laajamittaisen hyökkäyssodan Ukrainassa. Näillä toimillaan Venäjä on osoittanut, ettei se kunnoita yhdessä sovittua Euroopan turvallisuusjärjestelmää, jonka varaan myös Suomen ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikka on rakentunut. Venäjällä on erityinen vastuu YK:n turvallisuusneuvoston pysyvänä jäsenenä puolustaa YK:n peruskirjaa ja kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta, mutta Venäjä rikkoo nyt räikeästi paitsi YK:n peruskirjaa myös laajasti kansainvälistä oikeutta. Venäjän politiikan arvostelijat on Venäjällä vaiennettu. EU:n ja kumppanimaiden vastaus Venäjän toimiin on ollut vahva ja yhtenäinen. Yhteinen tehtävämme on varmistaa, että Ukraina voittaa sodan.

Arvoisa puhemies! Suomi on johdonmukaisesti kehittänyt kykyä huolehtia Suomen ja suomalaisten turvallisuudesta. Vuonna 2021 Suomi tiivisti kahden- ja monenvälistä puolustusyhteistyötä erityisesti Ruotsin, Yhdysvaltojen, Norjan, Ranskan ja Ison-Britannian kanssa. Vuoden aikana valmistui puolustusselonteko, jonka toimeenpanolla pyritään turvaamaan Suomen puolustuskyky vaikeasti ennakoitavassa toimintaympäristössä. Suomi jatkoi strategisia hankkeita oman puolustuskykynsä vahvistamiseksi. Valtioneuvoston päätös uusien monitoimihävittäjien eli F-35-hävittäjäjärjestelmän hankinnasta oli puolustuskykymme kannalta erittäin merkittävä ratkaisu.

Arvoisa puhemies! Viimeiset vuodet ovat olleet monin tavoin poikkeuksellisia. Haluan kin omalta osaltani kiittää lämpimästi hallitusta, virkakuntaa ja koko eduskuntaa viime vuonna tehdystä työstä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Turtiainen. — Mikäli debatista on toiveita, niin edustaja Turtiaisen puheenvuoron jälkeen voidaan käydä debattia. [Ben Zyskowicz: Sen jälkeen on varmasti vastauspuheenvuoroille tarvetta!]

14.14 Ano Turtiainen vkk: Arvoisa puhemies ja hyvät kollegat! Olen saanut paljon ja monenlaista ja monentasoista kansalaispalautetta. Yhdessä palautteessa kysyttiin, olenko koskaan mihinkään tyytyväinen. Miksi näen kaikki hallituksen esitykset ja toimet negatiivisina? Pakko kysyä vastapalloon: mitä hyvää tässä salissa on tällä eduskuntakaudella saatu aikaiseksi? [Ben Zyskowicz: Aika paljon!] Siis mitä hyvää kansamme ja itsenäisyytemme eteen on täällä tehty?

Punkt i protokollet PR 69/2022 rd

Nyt puhutaan hallituksen vuosikertomuksesta, ja voin luvata, että ei mene tänäkään puheenvuoro kehumisen puolelle, sillä onhan tämä vuoden 2021 vuosikertomus kaiken kaikkiaan surullista luettavaa. Kertomuksen sijaan voisi puhua pesänselvityksestä.

Koronaa, eli useimmille tavallista flunssaa, käsitellään 12 sivun verran. Tästä kansainvälinen lääketeollisuus rahakkaine omistajineen on varmaan iloinen.

Kertomus unohtaa mainita, että vuonna 2021 hyväksyttiin suuri EU-huijauspaketti eli elvytyspaketti. Paketti on EU:n omien perussopimusten vastainen, ja sen hyödyt ovat Suomelle nolla. Pääsemme toki maksamaan Italian ja Kreikan sotkuja.

Eräs tuohtunut maanviljelijä kysyi tänään, tarvitaanko Suomessa lainkaan maataloutta. Viime aikojen uutisointia katsellessa otsikon kysymys on aiheellinen. Jossakin uutislähetyksessä valtiovarainministeri Saarikko on kuulemma luvannut maataloudelle keväällä 300 miljoonan euron hätäapupaketin, jolla varmistetaan kevätkylvöt. Rahat on kuulemma luvattu viljelijöiden tileille vielä ennen kevätkylvöjä. Uutisoinnin perusteella suuri yleisö eli kuluttajat ovat varmoja siitä, että maataloutta on tuettu 300 miljoonalla eurolla. Kuulemani mukaan kuitenkin tähän päivään mennessä yhdenkään viljelijän tilille ei ole tullut senttiäkään. [Anne Kalmarin välihuuto]

Hyvät Suomen kansalaiset, teitä ei olla koskaan aikaisemmin huijattu niin paljon kuin tällä hetkellä. Aiemmin Suomi eli metsistään, nyt Suomi elää velaksi. Suomi haaskaa rahaa kehitysapuun, kun omat tiemme ja ratamme rapistuvat. On mielenkiintoista nähdä, mihin tämä johtaa, kun olemme ulkopoliittisesti motissa ja velkaannumme korvia myöten hy-läten oman kansan.

Presidentti Niinistö on puhunut joskus tolkusta. Kun tähän kaikkeen kertomaani lisätään keskeneräinen ja nolo Nato-puliveivaus, niin kyllä tässä on tolkkua kaukana. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Vastauspuheenvuoro, edustaja Satonen.

14.18 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri mainitsi työllisyydestä, että työllisyys on noussut 70 000, ja on tietysti totta, että kun tässä korona-aikana on tehty valtava elvytys, niin se on edesauttanut työllisyyttä. Mutta Valtiontalouden tarkastusvirasto on myöskin tutkinut tätä asiaa, mikä tässä on ollut nimenomaan hallituksen toimien merkitys — hallitushan on itse päättänyt, että pitäisi saada aikaan 80 000 lisätyöllistä ja vahvistaa julkista taloutta 1—2 miljardilla eurolla — ja lainaan nyt suoraan VTV:n vanhemman ekonomistin Matthias Striflerin sanontaa tutkimukseen perustuen: ”Työllisiä on reilusti yli 30 000 eli alle puolet tavoitteesta ja fiskaalinen tavoite jää 30—500 miljoonaan euroon, kun tavoite oli 1—2 miljardia, eli tavoitteista ollaan kaukana.” Kysyn: onko hallitus tyytyväinen aikaansaannoksiinsa työllisyydestä?

Puhemies Matti Vanhanen: Vastauspuheenvuoro, edustaja Ranne.

14.19 Lulu Ranne ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämähän oli tietenkin tämmöinen kiitosvirsi hallitukselle. Nostan tästä esiin kaksi asiaa:

Julkinen talous. 11 miljardia on otettu velkaa ihan muuhun kuin välttämättömyyksiin. Me ymmärrämme, että nyt tässäkin... Koko ajan te olette ottaneet velkaa sellaiseen, mikä ei ole välttämätöntä. Julkinen talous oli ennen korona-aikaa ja ennen sotaa aivan yhtä huonossa jamassa kuin nyt. Eli ne julkisen talouden ongelmat ovat pysyneet, te ette ole tehneet niiden osalta yhtään mitään.

Punkt i protokollet PR 69/2022 rd

Työllisyysaste. Tehdyt työtunnit tai esimerkiksi taloudellinen huoltosuhde, ne eivät ole parantuneet. Te työllistätte edelleen pumppaamalla lisää rahaa julkiseen talouteen. Meillä on lähes 500 000 itse asiassa työvoiman ulkopuolella olevaa ihmistä. Ette te heitä työllistä. Tämä pohjoismainen uudistuskin, mikä teillä on tapahtumassa nyt tässä, suorastaan syöttää lisää töitä ja tehtäviä julkiselle sektorille. Tuhansia uusia virkamiehiä, lisää pyörittämistä, lisää turhautumista. Julkinen talous ei parannu teidän toimenpiteillänne. Voisitteko te nyt tehdä jotain toisin?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Viitanen.

14.20 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eivätköhän tässä tulokset puhu puolestaan. [Arto Satonen: Kyllä niin sanoi Valtion tarkastusvirastokin!] Euroopan maista Suomi selviytyy parhaimpien joukossa omassa taloudenhoidossaan ja niin myös pandemian kurissapitämisessä. Eli mielestäni hallitus on tehnyt hyvää, johdonmukaista politiikkaa, ja tässä kyllä tulokset puhuvat puolestaan, sen haluaisin tässä todeta.

Mielestäni on täysin oikein se, mitä pääministeri luetteli, että samaan aikaan kun olemme pystyneet torjumaan pandemian vaurioita tässä ja nyt, olemme tehneet myös uudistuksia. Oppivelvollisuuden pidennys, hoitohenkilöstömitoitus, kaikki nämä, ovat todella tärkeitä tulevaisuusasioita, ja samaan aikaan sitten neljä lisätalousarviota reagoivat ongelmiin tässä ja nyt, minkä vuoksi onnistuimme hyvin.

Puhemies! Kaiken kaikkiaan oli myös merkittävää, että emme lähteneet liian nopeasti sopeuttamaan leikkauspolitiikalla vaan nimenomaan ollaan haluttu investoida tulevaisuuteen, osaamiseen ja siihen, että rakennetaan tulevaisuutta kestäväällä pohjalla.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Lohi.

14.21 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun katsoo viime vuotta, niin voi todeta, että hallitus — tai voisi sanoa, että eduskunta, koko suomalainen demokraattinen päätöksentekokoneisto — sai kyllä aikaan sellaisia päätöksiä, jotka jäävät historiaan ja joita tullaan vielä kymmenienkin vuosien päästä minusta aika myönteisesti varmasti arvioimaan. Näitä voi luetella, on vaikka sosiaali- ja terveysuudistus, perhevapaa-uudistus, ja näihin luen myös HX-hankkeen eli sen, että me Puolustusvoimien Hornet-kaluston pystyimme korvaamaan. Prosessi oli erinomainen, hienosti hoidettu. Ja vaikka koronapandemian hoidossa yksityiskohdissa varmasti jälkikäteen arvioituna olisi paljonkin korjattavaa tai olisi voitu tehdä toisin, niin pitää aina muistaa se iso kuva. Se hoidettiin Suomessa erinomaisen hyvin, siitäkin minusta voi antaa kiitoksen. Aivan liian paljon me toki ollaan velkaannuttu, mutta kun katsotaan vaihtoehtobudjetteja, niin ei niissä suuruuseroa ole oppositio- ja hallituspuolueitten välillä juurikaan. Mittaluokat ovat samoja, ja tämä haaste on meille yhteinen. Minusta viime vuodesta kuuluu hallitukselle [Puhemies koputtaa] kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Essayah.

14.23 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun kuuntelin tuota pääministerin listaa menneestä vuodesta, niin ajattelin, että siellä on paljon sellaisia palvelulupauksia, jotka ovat sinällensä kannatettavia, mutta hallituksen työskentelyssä ongelma

Punkt i protokollet PR 69/2022 rd

on ollut se, että ei ole ensin etsitty niitä resursseja, joilla voidaan toteuttaa nämä palvelulupaukset, ja niinpä tuntuu, että hallitus koko ajan lupaa enemmän kuin mitä se voi sitten loppujen lopuksi pitää.

Jos ajatellaan vaikkapa sote-uudistusta, miten keskeneräisenä se tällä hetkellä tuolla alueilla on — palkkaharmonisaatio, kasvava hoitovelka, tähän päälle hoitotakuu, sitten oppivelvollisuusiän nostaminen — nämä kustannukset ovat kaatumassa sinne kunnille. Kunnissa ollaan ihmeissään, kun eivät rahat riittäneetkään niin kuin oli luvattu. Eli tuntuu, että realismilla näissä hallituksen lupauksissa ei ole juurikaan tekemistä, vaan ne monet lupaukset sitovat ennen kaikkea tulevaa hallitusta. Siellä on paljon sellaista säädöstä, mikä on tulevalle hallitukselle, ja olisinkin pääministeriltä halunnut kysyä sitä, miten tämä epäsuhta tulee vaikuttamaan kansalaisten luottamukseen julkiseen sektoriin ja ylipäätensä yhteiskuntaan — luvataan yhtä, mutta sitä ei todellisuudessa voida pitää.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Zyskowicz.

14.24 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edellä edustaja Lohi kiitti hallitusta muun muassa koronan hoitamisesta ja edustaja Essayah moitti hallitusta muun muassa siitä, että lakiin ollaan kirjoitettu erilaisia sitoumuksia, joiden lunastaminen käytännössä jää seuraavan hallituksen murheeksi. Minä olen molempien puhujien kanssa samaa mieltä. Hallitusta voi kiittää muun muassa koronan hoitamisesta, mutta myös nämä moitteet muun muassa soteen liittyen, mitä edustaja Essayah toi esiin, ovat perusteltuja.

Itse kiinnitän huomiota siihen, että pääministeri sanoi suunnilleen sanatarkasti näin: ”Meidän tehtävänä on varmistaa, että Ukraina voittaa sodan.” Mielestäni tämä on erittäin tärkeä ja hyvä kannanotto. Meidän pitää käyttää hyviä suhteitamme Saksaan, Ranskaan ja muualle hyväksemme, jotta noissa maissa, niiden johdossa ajateltaisiin aivan samalla tavalla.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Guzenina.

14.25 Maria Guzenina sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Poliitikassa niin kuin elämässäkin voi tapahtua äkkinäisiä käänteitä, ja silloin pitää pystyä elämään ajassa. Nyt kun katsoo taaksepäin tätä hallitustaivalta, niin hallitus on toden totta elänyt ajassa, kyennyt tekemään hyvin vaikeita päätöksiä, pitämään kuitenkin taloutta tasapainossa ja turvaamaan ihmisten hyvinvointia. Tämä on aivan poikkeuksellista, ja siitä haluan antaa kiitoksen myöskin viime vuoden puolelta.

Arvoisa puhemies! Toki opposition kuuluu aina kritisoida, kun se on tapa ikään kuin kiittää hallitusta, mutta kyllä se niinkin on, että oppositiosta on helppo puhua, kun ei itse tarvitse tehdä mitään. Mutta sitten, kun kukin vuorollaan on siellä hallitusvastuussa, se taakka alkaa vain painaa siellä olkapäillä ja joutuu tekemään myöskin sellaisia vaikeita päätöksiä.

Sitä en, puhemies, kuitenkaan hyväksy, että täällä edustaja Essayah kritisoi sitä, että hallitus rakentaa tulevaisuutta — näinhän Suomea pitää johtaa, katsoa pidemmälle kuin yhden vaalikauden, tehdä sellaisia uudistuksia, jotka kantavat pitkälle tulevaisuuteen myöskin meidän jälkipolvien hyväksi. Kiitos hallitukselle. [Ben Zyskowicz: Luulen, että ymmärsitte hänet väärin!]

Punkt i protokollet PR 69/2022 rd

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Niemi.

14.26 **Veijo Niemi ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kertomuksen sivulla 50 on osio Puolustusvoimista. Hallitukselle siitä kiitos, että sinne on osoitettu muun muassa tämä 600 miljoonaa lisärahaa. HX-hanke ymmärtääkseni toteutuu, mutta, arvoisa pääministeri, kun sieltä avaa Laivue-hankeosion, sopimus on tehty 2015, rakentamisen piti alkaa näille neljälle korvetille Raumalla 2019, ja kun selaa eteenpäin sitä kertomusta, niin seuraava maininta on vuonna 21, seuraava maininta 22. Onko teillä, arvoisa pääministeri, tietoa siitä, pystytäänkö tämä korvettien rakentaminen toteuttamaan siellä Raumalla, koska valmistuminen on nyt siirtynyt viimeisen merkinnän mukaan jo vuoteen 28? — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kalmari.

14.27 **Anne Kalmari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä on kiinnitetty huomiota sekä työllisyyteen että velkaantumiseen — todella tärkeitä aiheita — mutta kun seurataan Suomen selviytymistä, kannattaa aina kääntää katseet verrokkimaihin: pandemia-ajan velkaantuminen oli kuitenkin euroalueen kolmanneksi pienin. [Arto Satonen: Ja työllisyysaste on Pohjoismaiden pienin!] Kannattaa esimerkiksi työllisyysasteesta miettiä sitä, että työllisyysasteen ero Suomen ja Ruotsin välillä on 2000-luvun pienin, eli olemme kirittäneet oikein hyvin. Työllisten määrä on historian ennätystasolla. Velkasuhde oli mukavasti laskussa ennen turvallisuushankintoja, [Timo Heinosen välihuuto] mutta niistä olemme varmasti yksimielisiä tässä salissa, että mitään muuta vaihtoehtoa kuin turvata Suomen puolustus ei meillä ollut.

Eli kokonaisuutena olemme selviytyneet oikein hyvin. Toki nämä ovat asioita, joihin jatkossa tulee kiinnittää huomiota edelleenkin: työllisyys ja talous.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Heinonen.

14.29 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hyvä pääministeri! Haluan antaa pääministeri Marinille kiitosta ensin koronan hoidosta. Niin kuin täällä on todettu, isossa kuvassa taudin näkökulmasta korona hoidettiin Suomessa erinomaisella tavalla ja muutenkin siitä selvittiin varsin hyvin.

Haluan myös antaa teille, pääministeri, kiitosta turvallisuuskokonaisuuden hoitamisesta hallituksenne kanssa. Sitä on hoidettu Suomessa hyvin, tällä kaudella vielä erityisen hyvin. Toki ulkoiset vaikutteet ovat olleet siihen merkittäviä, mutta olemme auttaneet Ukrainaa, olemme vahvistaneet omaa puolustustamme, olemme tehneet teidän johdollanne Nato-päätöksen — nämä ovat historiallisia. [Kimmo Kiljusen välihuuto]

Kysyisin teiltä, pääministeri Marin: Ruotsi teki päätöksen uudesta poikkeuksellisen massiivisesta tukipaketista Ukrainalle. Onko teillä valmistelussa hallituksen kanssa kokonaisuus, joka sisältäisi aseapua? Tällä hetkellä yhä enemmän tulee viestiä, että myös humanitääristä apua Ukrainassa tarvitaan. On teidän puheenvuoroistanne näkynyt, että tämä on teille sydämenasia, ja toivottavasti tässä toimitaan jatkossakin määrätietoisesti. [Maria Guzenina: Meillä on hyvä pääministeri!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kiljunen, Kimmo.

Punkt i protokollet PR 69/2022 rd

14.30 **Kimmo Kiljunen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä edustaja Ranne käytti puheenvuoron vähän sarkastisesti, että tämä hallituksen kertomus vaikuttaa kiitosvirreltä hallitukselle, mutta minä en käyttäisi sitä sarkasmia ollenkaan, ja kuunnellesani edustaja Zyskowiczin ja edustaja Heinosen puheenvuoroja ne olivat oppositiosta aidoisti poikkeuksellisen vahvoja kiitoksia hallitukselle. Tässä salissa varmasti, kun on käsitelty hallitusten vuosikertomuksia, tämä on historiallinen hetki. Näin hienolla tavalla oppositio tukee hallitusta, ja isot haasteet ovat olleet edessä. Meillä on ollut koronapandemia päällä, meillä on ilmastonmuutokseen tehty erittäin voimakkaita investointeja, ja ennen kaikkea turvallisuusympäristömme on rajusti muuttunut. Hienolla tavalla hallitus on tässä tilanteessa kyennyt hoitamaan myöskin uudistuspolitiikkaa, mikä hallitusohjelmassa ollaan määritellyt. Työllisyysaste on ennätyksellinen Suomessa, 73 prosenttia, eli ymmärrän hyvin, että oppositio kiittää hallitusta. [Arto Satonen: Voi hyvänen aika!] Hoivatakuu on tullut voimaan, siellä on vanhusasiavaltuutettu, mihin pääministeri muun muassa viittasi, nämä kaikki tukevat ikäihmisiä, oppivelvollisuusikää on nostettu. Aivan poikkeuksellisen upea hallitusohjelma, ja kiitokset oppositiolle kiitoksista hallitukselle. [Ben Zyskowicz: Kiitos, mikään muu hallitus ei olisikaan saanut Kiljusta Naton kannalle!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Ranne.

14.31 **Lulu Ranne ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Uudistusten pitäisi kohentaa kansantaloutta ja kansanterveyttä — nyt te olette toteuttamassa ja toteuttaneet uudistuksia, jotka päinvastoin heikentävät näitä. Ne heikentävät meidän kykyämme huolehtia ydintehtävästämme eli suomalaisista ja Suomesta. Me ymmärrämme ja tuemme tietenkin sitä, että te olette satsanneet turvallisuuteen ja korona on hoidettu kohtuullisen hyvin. Me kiitämme teitä niistä, me kiitämme siitä, että Nato-päätös saatiin eteenpäin täällä salissa, mutta teidän julkisen talouden huolehtimisenne on kyllä aika luokatonta. Teillä ei ole laisinkaan uskottavaa julkisen talouden tasapainottamisohjelmaa, ja te haalitte Suomelle lisää sellaisia tehtäviä, joista huolehtiminen ei ole välttämätöntä suomalaisten kannalta.

Vaihtoehtobudjetista sen verran, että yhden vuoden vaihtoehtobudjetilla tai siinä esitetyillä toimenpiteillä ei korjata julkista taloutta, mutta esimerkiksi perussuomalaisten vaihtoehtobudjetissa oli myöskin kappale, jossa kerrotaan nimenomaan se asia, että yhden kauden aikana tai sovitusti useamman vuoden aikana se on täysin mahdollista, ja myöskin ne toimenpiteet. Meillä on siinä pitkä lista toimenpiteitä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Pirttilahti.

14.32 **Arto Pirttilahti kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Helppo yhtyä näihin kiitoksiin hallitukselle. Todellakin tuo koronan hoito: kun mietitään sitä, niin me pysyimme estämään konkurssiaallon yrityskentässä, näistä useista yritystuista teimme päätöksiä tässäkin salissa ja saimme sitten osaltaan pidettyä niin sanotusti työvoiman myös töissä.

Mutta kuitenkin tässä tämä työvoimapula on toinen puoli hyvää työllisyysastetta, ja se on estänyt kanssa meidän kasvun toimenpiteitä. Oikeastaan pääministeriltä kysynkin: mitkä ovat toimenpiteet, niin että me saisimme lisää työvoimaa Suomeen? Se on ihan selvä kasvun este meille.

Punkt i protokollet PR 69/2022 rd

Toinen kiitoksen sarka on tähän, että olemme sijoittaneet hallituksena myös tulevaisuuteen. Tki-työryhmä teki hyvää työtä, ja sitä myöten rahoitus on tehty tänä vuonna. Katsotaan eteenpäin: tulevaan, uusiin työpaikkoihin ja uuteen vientiin.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Östman ja hänen jälkeensä pääministeri.

14.33 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Hallitus on pääosin toiminut hyvin monista haasteista riippumatta. Tässä on nostettu esimerkiksi koronapandemian hoito ja myöskin Nato-prosessi ja sitten vielä tämä Ukrainan kriisin hoito — hallitukselle kiitos siitä, miten te olette nämä hoitaneet.

Sitten asiaan, josta me kristillisdemokraatit olemme erittäin huolestuneita monen muun kanssa: Päivittäin kahdesta kolmeen maatalaan laittaa ovet säppiin, ja elintarvikkeiden huoltovarmuus on kriisissä. Tämä kriisi ei ole uusi, vaan se on jatkunut vuosikaudet. Viime vuosina olemme usein nähneet ja kuulleet uutisista, kuinka suuret päivittäistavaraketjut ovat taas halpuuttaneet ruuan kuluttajahinnan. Tällainen hintojen polkeminen ei olisi mahdollista millään muulla markkinalla.

Entinen maatalousministeri Leppä oli monta kertaa äänessä tästä asiasta ja lupasi puuttua asiaan lainsäädännön kautta, ja nyt uusi ministeri Kurvinenkin on tehnyt tällaisia lupauksia, että on ainakin luvannut katsoa. Kysyn nyt pääministeriltä: tuleeko tällä kaudella lakiesitystä, joka pystyisi kontrolloimaan markkinoita paremmin kuin tällä hetkellä?

Puhemies Matti Vanhanen: Pääministeri, kolme minuuttia, ja hänen jälkeensä puhujalistan.

14.35 Pääministeri Sanna Marin: Arvoisa puhemies! Ensimmäisenä tähän Östmanin kysymykseen. En osaa tähän kysymykseen nyt vastata, minun pitää keskustella tästä ministeri Kurvisen kanssa. Hän varmasti tietää tuon ajantasaisen tilanteen ja sen, millä tavalla ministeriö tätä mahdollisesti valmistelee. Mutta voimme palata tähän asiaan.

Yhtä lailla edustaja Niemi kysyi tästä Laivue-hankkeesta. Tästäkään minulla ei ole tarkempaa tietoa. Pyysin siitä lisätietoa juuri, mutta voin todeta vain sen, että hallitus tekee parhaansa, jotta tämä kokonaisuus etenisi. Ja varmasti puolustusministeri Kaikkonen pysyy sitten avaamaan paremmin tuon kyseisen hankinnan aikataulua. Hanke itsessään on erittäin tärkeä. Meidän kaikkien intressissä on, että se toteutuu mahdollisimman ripeästi.

Sitten näihin muihin kysymyksiin.

Edustaja Satonen kysyi työllisyydestä, olemmeko tyytyväisiä näihin toimiin, joita on tehty. Kyllä olen tyytyväinen niihin toimiin, mitä on tehty, mutta en ole suinkaan tyytyväinen työllisyysasteeseen. [Arto Satonen: No niin, hyvä, hyvä!] Mielestäni meidän pitää tavoitella paljon korkeampaa työllisyysastetta. On erinomaista, että tällä hallituskaudella tuo pitkään tavoiteltu 75 prosenttia voi toteutua, mutta meidän pitää tavoitella, totta kai, vielä paljon korkeampaa työllisyysastetta, 80:tä prosenttia, koska me näemme, että väestö ikääntyy, palvelutarpeet kasvavat. Me tarvitsemme aivan jokaisen suomalaisen työmarkkinoille mukaan, ja tämän pitää olla meidän yhteinen tehtävämme. Uskon, että tästä voimme olla samaa mieltä.

Edustaja Essayah kysyi palvelulupauksesta ja sitten resursseista, joita näihin on osoitettu. Me olemme osoittaneet näille jo tehdyille päätöksille resurssit ja rahoituksen, mutta tunnistan kyllä, että tässä on vielä työtä tehtävänä, ja tietenkin iso osa työstä tehdään monissa

Punkt i protokollet PR 69/2022 rd

hankkeissa kunnissa. Kunnat ovat saaneet kohtuullisesti resursseja, erityisesti pandemian aikana, ja monet kunnat ovatkin tehneet hyviä tuloksia niin 2022 kuin 2021, mutta tunnistamme tietenkin ne haasteet, joita tulevaisuudessa on. Niin tämän hallituksen kuin tulevien hallitusten yhdessä pitää varmistaa, että nämä tehdyt merkittävät tulevaisuus uudistukset, jotka mielestäni ovat tärkeitä ja tarpeellisia, myös toimeenpannaan kunnolla, ja tässä tarvitaan kuntakentän ja valtion yhteistyötä. Tästä olen aivan samaa mieltä.

Sitten edustaja Zyskowicz viittasi tähän Ukrainan tilanteeseen ja erityisesti näiden monien muiden maiden suhtautumiseen sodan jatkuessa. Kyllä, tästäkin olen samaa mieltä. Meidän pitää aktiivisesti vaikuttaa sen eteen, että itse annamme apua Ukrainalle, aseellista apua, humanitääristä apua, rahallista apua, ja kun toimeenpanemme yhdessä näitä sanktioita, niin meidän pitää vaikuttaa myös siihen, että kaikki maat pysyvät tässä joukossa mukana. Jo nyt me näemme, että eri maissa on noussut enemmän ja enemmän äänenpainoja tästä taloudellisesta tilanteesta, energiahinnoista, inflaatiosta, kaikesta siitä, mikä koskettaa kansalaisia esimerkiksi EU-maissa. Ja me emme saa unohtaa — me emme missään nimessä saa unohtaa — Ukrainan tilannetta. Siellä kuolee ihmisiä joka päivä, ja meidän pitää varmistaa se, että apu ei lopu, he saavat tukea, aseellista ja muuta tukea, niin pitkään kuin tarvitsevat. Tietenkin myös kriisin, sodan, jälkeen meidän pitää varmistaa, että jälleenrakennus toteutuu, ja tässä meidän pitää katsoa myös Venäjän vastuuta tästä rahoituksesta: meidän pitää varmistaa, että Venäjä maksaa oman osansa Ukrainan jälleenrakennuksesta.

Sitten vielä ihan viimeisenä tähän Heinosen kysymykseen avusta, mitä olemme antaneet ja mitä me tulemme antamaan. Kyllä, me olemme varautuneet tukemaan Ukrainaa tästä eteenkinpäin niin aseellisen avun muodossa kuin muun avun muodossa. Eli näitä päätöksiä tehdään ja sitten niistä tiedotetaan sen jälkeen, kun päätökset on tehty. Erityisesti tämä puolustusmateriaaliapu on sellaista, että siitä ei etukäteen voida kertoa, mutta jälkikäteen sitten kyllä kerromme, kun päätöksiä tehdään. Rahallista apua olemme ohjanneet mittavasti, ja tätäkin tullaan vielä myöhemminkin tarvitsemaan.

Puhemies Matti Vanhanen: Puhujalistaan. — Edustaja Mattila.

14.39 Hanna-Leena Mattila kesk: Arvoisa herra puhemies! Kiitos pääministerille kertomuksen esittelystä. Keskityn tässä puheenvuorossani terveydenhuollon palveluihin ja ikäihmisten hoivaan.

Noin vuosi sitten vastuuvaliokuntani sosiaali- ja terveysvaliokunta sai valmiiksi historiallisen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen. Se oli iso ponnistus, jota oli työstetty useamman hallituksen aikana, mutta nyt se saatiin vihdoinkin valmiiksi. Kuluneen kevään aikana uudet aluevaltuustot ovat sitten järjestäytyneet, palvelustrategiat on vahvistettu monilla alueilla ja sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja sovitetaan kunnista ja kuntayhtymistä hyvinvointialueille.

Pääministeri Marinin hallitus on ottanut sydämenasiaksi edistää kansalaisten mielenterveyttä. Sille on huutava tarve, jota eivät suinkaan ole vähentäneet koronavuosien hallitsemat poikkeusolot ja nyt viimeisimpänä Venäjän hyökkäys Ukrainaan. Mielenterveyttä koskevaan hoitovajeeseen on hallitus päättänyt vastata kansallisella mielenterveysstrategialla ja itsemurhien ehkäisyohjelmalla vuosille 2020—2030. Siinä linjataan mielenterveyspalvelujen ja laajemmin mielenterveyttä edistävän ja mielenterveyden häiriöitä ehkäisevän työn kehittämisen painopisteet.

Punkt i protokollet PR 69/2022 rd

Mielenterveysstrategian toimeenpano on kirjattu hallitusohjelmaan ja sille on kohdennettu rahoitusta vuosille 20—22 yhteensä 60 miljoonaa euroa. Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskusohjelmassa parannetaan vuosina 20—22 kaikkien alueiden hankkeissa psykososiaalisten menetelmien saatavuutta perusterveydenhuollossa ja opiskeluhoitoloissa.

Mielestäni eräs kunnianhimoisimmista sosiaali- ja terveystalouden kysymyksistä tämän hallituskauden aikana on laki hoitotakuusta, jonka eduskunta sai hiljattain käsiteltäväkseen. Sen mukaan terveydenhuollon ammattilaisen vastaanotolle pitää päästä hoidon tarpeen arvion jälkeen seitsemän vuorokauden kuluessa kiireettömissä tapauksissa, ja se koskisi yhtä lailla fyysisiä kuin psyykkisiä terveyspulmia. Kunnianhimoiseksi lakiesityksen tekee se, että se edellyttää lisää sote-henkilöstöä, eikä nykyistenkään palvelujen toteuttamiseen tahdo löytyä tarpeeksi hoitajia, lääkäreitä ja muita ammattilaisia. Siksi onkin viisasta, että laki astuisi voimaan porrastetusti, jotta työvoimapula pysyy paremmin hallinnassa. Minusta on myös tärkeää, että mielenterveys- ja päihdepalvelut kuuluvat samantavaisesti hoitotakuun piiriin.

Vaikka hallitus ei suoranaisesti olekaan työmarkkinaneuvottelujen osapuoli, täytyy meidän poliittisten päättäjien tehdä osaltamme kaikkemme, jotta sote-kentälle saataisiin palautettua työrauha ja kiinnostus tähän valtavan arvokkaaseen työhön. On kovin surullista, jos monet hyvät tämän hallituksen tekemät sote-lait jäävät torsioksi ja ovat vaikeita toteuttaa riittämättömän henkilöstötilanteen vuoksi.

Tämänkaltaisen tilanne vallitsee esimerkiksi vanhuspalvelulain ensimmäisen vaiheen sisältämässä hoitajamitoituksessa ympärivuorokautiseen laitoshoidon. Mitoituksella pyrittiin estämään hoitokodeissa ilmenneitä vakavia laiminlyöntejä juuri riittävän henkilöstömäärän suhteen. Mitoituksen säätämällä pyrittiin turvaamaan henkilöstön jaksaminen ja alalla pysyminen, kun työ ei kuormita alimiehitettyjä yksiköitä. On totta, että mitoitus on vasta jalkautumassa täyteen mittaansa, mutta toistaiseksi se ei ole onnistunut patoamaan alalta pois lähteviä hoitajia. Näyttää siltä, että on löydettävä muita keinoja.

Arvoisa puhemies! Nyt valiokunnan käsittelyssä on vanhuspalveluiden uudistuksen toinen vaihe, jossa tavoitteena on erityisesti kotiin annettavien palvelujen laadun ja saatavuuden parantaminen sekä iäkkäiden henkilöiden asumisen monimuotoisuuden kehittäminen. Vanhuspalveluita, kotihoitoa ja omaishoitoa kehitetään osana laajempia maakunnallisia tulevaisuuden sote-keskushankkeita. Sen lisäksi esimerkiksi kotona asumista ja kotihoitoa tukevan teknologian kehittämiseen myönnetään erillisiä valtion avustuksia.

Lakipaketin eräänä osana on laki vanhusten toimintakyvyn edistämisestä. Esitimme hiljattain kollegojen Rehn-Kiven ja Kauman kanssa lakialoitteen, jonka mukaan seniorineuvoloista tulisi tehdä lakisääteistä, kansallista toimintaa aloittavilla hyvinvointialueilla. [Kimmo Kiljunen: Hyvä idea!] Toivomme, että seniorineuvolatoiminta, jota on Raahen seutukunnassa tehty kohta 20 vuoden ajan, vakiinnuttaa paikkansa myös muilla hyvinvointialueilla. Kun ikääntyvien määrä kasvaa Suomessa, on tarpeen miettiä keinoja, joilla edistämme heille laatuvuosia itsenäiseen elämään ja samalla vähennämme julkisen sektorin hoitokuluja. Esimerkiksi kakkostyyppin diabeteksen torjumisesta on selkeää näyttöä, että työtä kannattaa laajentaa valtakunnalliseksi instituutioksi lastenneuvolatoiminnan tapaan.

Arvoisa puhemies! Pääministeri Marinin hallitus on tehnyt hyvää sosiaali- ja terveystaloutta. Uudistukset ovat olleet hyviä, ja niillä on pyritty parantamaan kansalaisten terveyttä ja oikeuksia laadukkaisiin palveluihin tasapuolisesti. Hyvien uudistusten kompastuskiveksi ei saa muodostua sote-henkilöstön riittämättömyys, vaan hallituksen on ponnis-

Punkt i protokollet PR 69/2022 rd

teltava kaikkensa sote-henkilöstötilanteen helpottamiseksi niiltä osin kuin se vain työmarkkinapolitiikkaan puuttumatta on mahdollista.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kiviranta.

14.44 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Koronapandemia hallitsi otsikoita vuonna 2021. Pandemia vaikutti tietysti varsin vahvasti hallituksen työskentelyyn. Hallitus onnistui vaativassa tehtävässään hyvin tasapainoillessaan vaikeiden valintojen välillä: yhtäältä oli tärkeää estää viruksen leviäminen mahdollisimman hyvin ja toisaalta rajoittaa yhteiskunnan taloudellisia ja muita toimintoja mahdollisimman vähän ongelmien minimoimiseksi. Viime vuonna myös koronarokotukset tulivat saataville, ja niiden jakelussa onnistuttiin hyvin.

Arvoisa puhemies! Maailmantalous toipui vuonna 2021 eritahtisesti. Tämä johti tarjonnan häiriöihin. Finanssi- ja rahapoliittinen elvytys vahvisti samanaikaisesti kysynnän voimakasta palautumista. Suomen talous toipui koronakriisistä nopeasti. Osaltaan kehitykseen Suomessa vaikutti se, että kriisin aikana kotitalouksien tulot pysyivät suurelta osin ennallaan sosiaaliturvan automaattisen nousun ja hallituksen päättämien suorien tukitoimien ansiosta.

Vuonna 2021 työvoima kasvoi mutta avoimien työpaikkojen määrä kasvoi vielä nopeammin. Avoimien työpaikkojen luku voi toki olla jonkin verran liioiteltu mahdollisen kaksinkertaisen laskennan vuoksi, kun samoista työmahdollisuuksista ilmoitellaan useilla eri alueilla. Talouden noususuhdannetta vaatimattomampi työllisyyden kasvu vahvistaa kuitenkin ongelmat työmarkkinoiden kohtaannossa. Talous toimi vuonna 2021 keskimäärin täyskapasiteettinsa alapuolella.

Arvoisa puhemies! Hallitus teki lukuisia talouskasvua, työllisyyttä ja yrittäjyyttä edistäviä toimia vuonna 2021. Toki olosuhteiden pakosta valtio otti paljon lisää velkaa, mutta niin olisi jokainen muukin hallituskokoonpano joutunut pandemian olosuhteissa ottamaan.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Viitanen.

14.46 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! On tärkeää, että kykenemme hoitamaan tätä yhtälöä vastuullisesti, niin että samaan aikaan, toden totta, pystymme pitämään taloutta hallinnassa ja hillitsemään kuitenkin sitä velan ylitsepursumista. Kuten todettu, me olemme Suomessa tässä vaikeista olosuhteista huolimatta selvinneet hyvin.

Nythän meillä on se aika, että talouden velka ei ole ainoa, mikä meillä on — meillä on hyvinvointivelka. Siksi on tärkeää, että pystymme nyt tulevaisuutta rakentaessamme kiinnittämään huomiota siihen, että voimme paikata koronan jättämiä jälkiä eri väestöryhmiin.

Hyvinvointivelan hoitamiseen kuuluu mielestäni ehdottomasti myös eriarvoisuuden torjunta, se, että kaikilla on edellytykset hyvään elämään, ja siihen nähden eräs tällainen asiakokonaisuus, minkä viime vuoden lopulla eduskunta sai käsittelyyn, oli nimenomaisesti asuntopolitiikka. Hyvin harvoin puhumme siitä ehkä sillä painavuudella, mitä se ansaitsisi, nimittäin kyllä kun minä katson tämän päivän haasteita — oli se sitten turvallinen asuinympäristö, kaikki tämä — niin kyllähän asuntopolitiikalla voimme tehdä paljon. Jo viime kauden lopulla tarkastusvaliokunta teki mietinnön, jossa edellytettiin tällaista pitkäjänteisempää asuntopolitiikkaa, niin että sitä voitaisiin tehdä kahdeksanvuotisella ohjelmalla, ja sen me saimme tänne eduskuntaan, ja se on parhaillaan käsittelyssä.

Punkt i protokollet PR 69/2022 rd

Siihen nähden haluan nostaa tässä myös yhden kysymyksen, joka mielestäni on hyvin tärkeä ja johon hallitus on reagoinut muun muassa tässä asuntopoliittisessa ohjelmassa, ja se myös edellyttää jatkotoimia: se on se, että on tehtävä myös pitkäjänteistä työtä lähiöiden asuinalueiden kehittämiseksi. Se ei ole pelkkää asuntopoliitiikkaa, se on sosiaalipoliitiikkaa, työllisyyspolitiikkaa, koulutuspolitiikkaa, ympäristöpolitiikkaa — kaikkea tätä — jotta asuinalueet olisivat viihtyisiä ja turvallisia, ja siksi haluan sen tässä yhteydessä nostaa, koska myös hallituksen vuosikertomus kertoo tästä asiasta. Mielestäni on hyvin tärkeää, että sitä hyvinvointivelkaa torjumme myös niin, että jokaisella lapsella siellä jokaisella asuinalueella on hyvä, tuttu, turvallinen koulu ja että siellä sitten ihmisillä palvelut pelaavat ja että voidaan saada niitä palveluja myös sieltä läheltä ja omalta alueelta.

Mielestäni tämä on tärkeä kokonaisuus. Tämä on tässä myös hallituksen vuosikertomukseen nähden hyvä pistää merkille, sillä nyt olemme saaneet tämän eduskunnan yksimielisesti edellyttämän pitkäjänteisen asunto-ohjelman tänne käsittelyyn.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Autto.

14.50 Heikki Autto kok: Arvoisa herra puhemies! Tämä aika, jota nyt elämme, tulee varmasti jäämään historian lehdille aikana, jota leimasi Suomen ja suomalaisten pitäminen turvassa, ja tässä mielessä on ollut todella hienoa saada itsekin kansanedustajana kokea sitä laajaa yksituumaisuutta, laajaa parlamentaarista, voisi kuvata, melkein yksimielisyyttä, niistä toimista, jotka ovat olleet välttämättömiä, jotta suomalaisten ja Suomen turvallisuus voidaan eri vaikeuksien kohdatessa taata. Tässä mielessä tietysti viime vuoden ehkäpä kaikkein suurin päätös, jo ikään kuin ennakoiden tänä vuonna kärjistynyttä tilannetta, oli tietysti tämä HX-hanke ja siinä päätyminen varmasti maailman suorituskykyisimpään puolustushävittäjään, ilmaherruushävittäjään, jolla pystymme takaamaan sen, että jatkossa osana Natoa pystymme oman tonttimme, koko Pohjolan ja osaltamme sitten Euroopan vakauden turvaamaan ja takaamaan sen, että oma alueemme säilyy sodalta turvassa.

Arvoisa puhemies! Tämä sota, jonka olemme tänä vuonna kohdanneet, haastaa tietysti suomalaisten turvallisuuden monellakin tapaa. Toki tässä on edellä tuotu monia hyviäkin asioita, joita hallitus on viime vuoden aikana edistänyt, ja niistä kuuluu tietysti hallitusta kiittää, mutta kyllä edelleen — ja tämä täytyy todeta, että varmasti kaikki aiemmatkin hallitukset ovat osaltaan vähän syyllisiä siinä, missä nykyinenkin — Suomi elää investointilamaa. Ei voida samana päivänäkään puhua siitä, kuinka vaikka Norja vaurastuu tällä hetkellä, kuinka Ruotsi vaurastuu tällä hetkellä, ja nähdä, kuinka heikosti Suomeen tällä hetkellä investoidaan. Ja tässä mielessä, kun ne aivan samat kestävän kasvun edellytykset olisivat varmasti Suomessa kuin ovat vaikkapa Pohjois-Ruotsissakin, toivoisin todella, että eduskunta nyt kirittää maamme hallitusta siinä, että kun jatkossa EU-komission puheenjohtaja viittaa, että missä sellaista toivottua kestävän kehityksen mukaista teollista investointitoimintaa tapahtuu, niin hän ei ainoastaan viittaisi Pohjois-Ruotsiin, vaan tulevaisuudessa myös Pohjois-Suomi ja tietysti koko Suomi olisivat niitä ihailun kohteita.

Arvoisa puhemies! Tähän varmasti erittäin suuren tilauksen tuo myöskin Euroopan tavoite muuttua entistä strategisesti autonomisemmaksi alueeksi, ettemme ole jatkossa niin riippuvaisia ennen kaikkea Venäjästä tietenkään, mutta myöskään esimerkiksi Kiinasta, mitä tulee välttämättömiin teollisuuden arvoketjuihin ja esimerkiksi metalleihin, joita välttämättä tarvitsemme, jotta voimme toteuttaa tätä vihreää siirtymää, johon koko maanosamme on sitoutunut.

Punkt i protokollet PR 69/2022 rd

Tässä mielessä, arvoisa puhemies, se, mitä hallituksen toimintakertomuksessa vuodelta 2021 jonkin verran sivutaan mutta mihin ehdottomasti eduskunnan pitää mielestäni tässä käsittelyssä huomiota kiinnittää, on tämä EU-ennakkovaikuttaminen. Suomen täytyy pysyä entistä vahvemmin kertomaan eurooppalaisille kumppaneilleen, että meillä on todellista osaamista siitä, millä tavoin kestävä kehityksen mukaisesti pystymme investointeja maahamme tekemään, millä tavoin esimerkiksi energiantuotannon osalta pystymme puhdasta teknologiaa hyödyntäen päästöttömästi toimimaan ja millä tavoin toisaalta monet esimerkiksi komission suunnittelemat esitykset etäännyttäisivät ei vain Suomea vaan koko Eurooppaa puolestaan näitten EU:n strategisen autonomian tavoitteiden saavuttamisesta. Eli tässä mielessä tämä EU-ennakkovaikuttaminen tulee mielestäni ottaa tämän nyt käytävän keskustelun keskiöön, koska niin iso osa lainsäädännöstä joka tapauksessa tulee EU-tasolta ja mikäli emme vaikuta siinä vaiheessa, kun asiat ovat vielä suunnittelupöydällä, niin meidän voimamme vaikuttaa omien meppiemme kautta parlamentissa tai sitten yksin jäädessämme neuvostossa ei vain kerta kaikkiaan riitä, vaan tämä ennakkovaikuttaminen täytyy tehdä hyvin. Harvalla maalla varmasti Suomea kohtaan mitään pahaa tahtoa on, päinvastoin, mutta oikeaa tietoa asioista pitää saada oikeaan aikaan, jotta myös valmistelussa asiat menevät meidän kannaltamme — uskon, että silloin myös koko Euroopan kannalta — oikeaan suuntaan. Tähän toivon huomiota.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mäenpää.

14.55 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Elikkä meillä on täällä lähetekeskustelussa hallituksen vuosikertomus vuodelta 2021. Sen ensimmäinen osio tekee katsauksen hallituksen vuoteen, toinen osio käsittelee hallitusohjelman toimeenpanoa ja kolmas osio julkista taloutta, ja nämä kaikki nivoutuvat yhteen. Lyhyesti voisin sanoa, että tämä kertoo siitä hallituksen velanotosta ja rahankäytöstä, joka on mielestäni [Petri Huru: Holtitonta!] — holtitonta ja järkyttävää.

On syytä, miksi velkaa on otettu, mutta kansalaisia painavat myöskin tällaiset asiat kuten täällä vuosikertomuksessa sanotaan ja on otsikko ”Verotus muuttuvassa maailmassa” ja ”Suomi kokoaan suurempi maailmalla”. Näistä tuli väistämättä mieleeni erään kansalaisen kirjoitus minulle. Hän kirjoitti seuraavasti, ja näihin voin kyllä yhtyä: ”EU:n myötä touhu on kasvanut liian suureksi. Ihmiset eivät enää saa sitä tunnetta, että kuuluisivat johonkin ryhmään, jonka eteen tehdä töitä ja ahkeroida. Isänmaallisuutta ja kansallisvaltioiden rajaa on hämärretty. Ihmisiä ahdistaa, kun he eivät voi tehdä enää työtä ja kerätä verorahoja isänmaan hyväksi. Kyllä tämä ihme globaali hypetys vaikuttaa ihmisten mielenterveyteen ja mielenalaa. Ahdistaa se ihmisiä, kun tietävät, kuinka paljon verorahoja kerätään. Sitteen heille ilmoitetaan, mihin ne ohjataan, johonkin ihme viherhypetykseen, Italiaan ja Afrikkaan jo vuodesta nolla, sukupuolineutraalit liikennemerkit ynnä muuta sellaista, ihmiset kun varmasti itse toivoisivat, että rahat suunnattaisiin omaan kansaan, vanhuksiin, teiden kunnostuksiin ynnä muuhun sellaiseen tärkeään, mutta kun he näkevät, että omaa kansaa sorsitaan ja ulkomaita mielistellään ja luvataan tähdet taivaalta, minkä tavan tallaa tietää kyllä tulevan kalliiksi jopa hänelle itselleen, niin sitä ajan tässä taas vähän pitkän kautta takaa. Jospa valtio laittaisi oman porraspään ensin kuntoon, ennen kuin alkaa vieraiisiin pöytiin tarjoilemaan. Sekin vaikuttaisi aika paljon kansalaisten mielenalaa.” Elikkä tällaiset otsikot täällä huolestuttavat — ”Verotus muuttuvassa maailmassa” — kerätään valtavat määrät veroja ja sitten toivotetaan, että Suomi on kokoaan suurempi maailmalla.

Punkt i protokollet PR 69/2022 rd

Arvoisa puhemies! Haluan vielä nostaa tuolta puolustuspoliittisesta osiosta esiin sen, että me esityksestäni hallituksen vuosikertomukseen vuodelta 2019 laadittiin silloin semmoinen lausuma tästä Euroopan unionin lyijyasetuksesta, jota he olivat suunnittelemassa, ja siitä puolustusvaliokunta muodosti yhteisen näkökulman ja linjauksen. Me olemme sitä toistaneet nyt useasti ja olemme siitä lausuneet muun muassa valtioneuvoston puolustusselontekoon. Siellä on meillä yksimielinen mietintö. Se on puolustusvaliokunnan mietintö 4/2021, jossa linjasimme seuraavasti: ”Asevelvollisuus on Suomen puolustusratkaisun perusta. Asevelvollisuusjärjestelmä tuottaa laajan reservin, jolla mahdollistetaan koko maan puolustaminen: Suomen sodan ajan vahvuudesta reserviläisiä on 95 prosenttia. Selonteos- sa todetaan, että reservin koulutusta tehostetaan kehittämällä eri harjoitusmuotoja: kertausharjoituksia, Puolustusvoimien vapaaehtoisia harjoituksia, vapaaehtoista maanpuolustus- koulutusta sekä reserviläisten omatoimista osaamista, mukaan lukien ampumaharjoittelun mahdollisuudet. Valiokunta viittaa tässä yhteydessä hallituksen vuosikertomuksesta 2019 antamaansa lausuntoon, jossa tuotiin esiin, että mahdollisen Euroopan unionin lyijyasetuk- sen voimaantulo ei saa heikentää reserviläisjärjestöjen ja vapaaehtoisen maanpuolustuk- sen toimintaedellytyksiä ja harjoitustoimintaa.” Suomen korkea maanpuolustustahto on ol- lut hyvä, ja se on noussut, mutta sen suurin uhka on tällä hetkellä tämä Euroopan unionin lyijyasetus.

Arvoisat edustajakollegat, mieltäni lämmittää erityisesti se, että Euroopan unionin lyijyasetuksen suhteen olemme yksimielisessä rintamassa. Maanpuolustus on meidän kaik- kien yhteinen asia. Tuolloin emme edes vielä tienneet, mitä turvallisuuspoliittisia mullis- tuksia Eurooppaan helmikuu 2022 oli tuomassa. Siksi nämä jo ennen Venäjän suurhyök- käyksen alkua ja Ukrainan sodan laajenemista julkituodut kannanotot ovat erityisen mer- kittäviä. Olimme jo tuolloin puolustuspolitiikassa yhdessä isänmaan asialla. Tämä antaa selkänöjää myös jatkoa varten. Tiukkana pitää kansainvälisillä kentillä kansallisen edun nimissä tarvittaessa olla, vaikka siellä painetta tulisikin. Linjasta ei saa lipsua. Euroopan unionin kemikaaliviraston esitys lyijyn käytön rajoittamiseksi ampumatarvikkeissa ja ka- lastuspainoissa pitää torjua — se pitää ehdottomasti torjua. Suomi ja suomalaiset ansaitse- vat sen. Tämä on niin merkittävä asia, että tämä tulee vaikuttamaan maanpuolustustah- toon, jos tällainen surkea Euroopan unionin direktiivi tulee tänne meitä kiusaamaan. Tästä pitää teidän hallituspuolueissa ehdottomasti nostaa koko ajan kissa pöydälle. — Kiitoksia.

Talman Matti Vanhanen: Den tid som reserverats för debatten i det här skedet har nu gått. Debatten och behandlingen av ärendet avbryts. Behandlingen av ärendet fortsätter under detta plenum efter att de övriga ärendena på dagordningen blivit behandlade.

Riksdagen avbröt behandlingen av ärendet klockan 15.02.

Riksdagen fortsatte behandlingen av ärendet klockan 16.20.

Förste vice talman Antti Rinne: Nu fortsätter behandlingen av ärende 2 på dagordningen som avbröts tidigare under detta plenum. — Jag öppnar debatten. Ledamot Hoskonen, var- sågod.

Punkt i protokollet PR 69/2022 rd

16.20 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä on valtiontalouden kertomus vuodelta 21. Se oli erittäin kova vuosi maan hallitukselle ja koko Suomelle, senhän me kaikki tiedämme. Meillä oli korona päällä, ja se aiheutti Suomen kansantaloudelle ja kaikille meille suomalaisille sellaisia tilanteita, joiden ennakoiminen on ollut täysin mahdollista ennen kuin itse tilanne oli päällä. On tärkeää huomata se, että hallitus reagoi siihen aivan oikein. Saatiin tietyillä rajoituksilla syntymään taudin hidastuminen, saatiin rokotuskampanjat liikkeelle, saatiin rokotteita maahan, saatiin pidettyä terveyskeskukset ja sairaalat ja kaikki terveydenhuoltopaikat kunnossa, eli siinä hallitus onnistui erittäin hyvin. Totta kai se maksoi, mutta toinen vaihtoehto olisi ollut sitten se ikävämpi vaihtoehto, ja onneksi sitä ikävää vaihtoehtoa ei valittu.

Maailmantilannehan meni viime vuoden aikana huonompaan suuntaan, ja tiedetään, että Suomen puolustuspoliittinen keskustelu oli silloin vilkasta ja olimme tekemässä ratkaisua, mitä tehdään Suomen turvallisuuspoliittiseksi kestäväksi ratkaisuksi. Tiedämme kaikki sen, mitä Ukrainassa tapahtui 24. helmikuuta, mutta jo sitä ennen tilanne oli kriisiytymässä Ukrainan rajoilla ja Suomi niin kuin kaikki muutkin Euroopan maat tunsivat sen, että nyt on uhkaava tilanne. Siihen varauduttiin, ja on tehty sitä mukaa päätöksiä tämän vuoden puolella, erittäin viisaita päätöksiä, ja hallitus niissä päätöksissä oli aivan viisas ja onnistunut.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus eteni myös. Se oli melkein ikiaikainen hanke, jota moni hallitus yritti, ja nyt se sitten on tehty. On vain pidettävä huoli siitä yhdestä isosta asiasta, ja se iso asia on se, että kaikkialla tässä maassa pystytään ne terveys- ja sosiaalipalvelut ja pelastus- ja palotoimen palvelut hoitamaan kunnolla. Lähtökohta ei saa muuttua yhtään siitä, mitä silloin alun perin, tätä uudistusta kun lähdettiin tekemään, lausuttiin kaikissa puheenvuoroissa. Kaikki ministerit, kaikki edustajat siitä puhuivat, että terveys- ja sosiaalipalvelujen pitää olla tarjolla yhtä laadukkaina: asuipa sitten Utsjoella tai Hankoniemessä, sillä ei saa olla eroa.

Mutta se iso huoli, mikä minun sydäntäni painaa, on tämä valtiontalouden tilanne. Me velkaannumme hurjaa vauhtia, ja tässä on kahdelta suunnalta meille todella iso vaara, johon tämä eduskunta joutuu ottamaan kantaa tavalla tai toisella.

Ensimmäinen oli tuossa edellisessä asiassa käyttämässäni puheenvuorossa koskien Euroopan unionin sosiaalirahaston perustamista. Sinne ollaan imemässä nyt aivan laittomilla perusteilla rahaa huonommin voivien eurooppalaisten valtioiden sosiaalimenojen kattamiseen. Tämä on se seuraus, mitä elvytyspaketin hyväksymällä olemme itse aiheuttaneet. Voisin sanoa hieman murheellisena, että tämä on itse aiheutettu päänsärky. Kun katsoo esimerkiksi asiantuntijalausuntoja, mitä tänäpänä valiokunnassa kuulumme — nehan eivät toki ole vielä julkisia, mutta yleisellä tasolla voi sanoa sen — näissä lausunnoissa sanotaan aivan selkeästi, selvällä suomen kielellä, että nyt ollaan menty sellaisiin menettelytapoihin Euroopan unionissa, joihin Euroopan unionilla ei ole mandaattia, ei kerta kaikkiaan ole mitään oikeutta lähteä tekemään sosiaalipolitiikkaa jäsenmaiden osuudelle tai mennä tekemään rahoitusratkaisuja niin, että annamme vaikka jollekin Italialle rahaa tai Portugalille tai Espanjalle rahaa jonkun sosiaalisen ongelman takia. Sosiaalipolitiikka kuuluu yksiselitteisen selkeästi jokaisen jäsenmaan omaan asiaan, toimivaltaan, eikä Euroopan unionilla ole siinä mitään osaa eikä arpaa. Euroopan unionin komissio ottaa näitä asioita itselleen, ikään kuin ne olisivat sovittuja juttuja. Eihän se niin ole. Meidän pitää eduskunnassa terästyä, että emme aja valtiontaloutta ja julkista taloutta polvilleen sen takia, että todellinen rahanviejä alkaa olla kohta, lähivuosina, jos tämä meno jatkuu, Euroopan unioni eikä Suo-

Punkt i protokollet PR 69/2022 rd

men valtio — eivätkä Suomen kunnat eivätkä Suomen kansalaiset. Tämä on äärimmäisen vaarallista kehitystä.

Toinen on sitten tämän julkisen talouden velkaantuminen. Tässä kertomuksessa otetaan totta kai kantaa julkisen talouden tilanteeseenkin, ja se huononee kiihtyvällä vauhdilla. Kaikki me tiedämme sen, että ei 8—10 miljardin euron vuosittainen velkaantuminen voi jatkua. Me kaikki tiedämme sen. Ne päätökset, mitä on tehty koronaan liittyen, turvallisuuspoliittiseen tilanteeseen liittyen, miten olemme varautuneet sotilaallisiin uhkiin, joita rajoillamme on koko Pohjoismaissa ja koko Euroopassa selvästi nähtävissä, ovat olleet viisaita päätöksiä, niitä en millään lailla arvostele, mutta muilta osin meidän pitää tehdä kaikamme, jotta pystymme huolehtimaan kansantalouden kunnosta ja julkisen talouden kunnosta. Hyvä julkinen talous on se kaikkien suomalaisten paras ystävä. Sillä pystymme turvaamaan sosiaalipuolen ja terveydenhuoltapuolen, koulutukset ja monet muut asiat. Jos tätä emme hoida, niin sitten olemme aika huonoilla jäljillä.

Ja lopuksi, arvoisa puhemies, vielä se, että kun nyt ajetaan Euroopan unioniin tätä hiili-neutraaliutta 2035, nyt alkaa pikkuhiljaa olla aika ruveta tekemään järkeviä päätöksiä. Eihän se voi olla niin, että me tällä hetkellä laskemme sillä keinoin, että Suomi maksaa, kuten hallituksen vuosikertomuksessa on mainittukin, tiettyjä asioita liittyen ilmastopoliittikaan. Jos tämä päästökauppa, jota nyt ollaan laajentamassa sekä liikenteeseen että asumiseen, tulee tuonne liikennepolttoaineisiin, se nostaa polttoaineen hinta noin 40—50 senttiä per litra. Me jokainen tiedämme sen, että se on täysin mahdoton tilanne Suomen kaltaiselle pitkien välimatkojen maalle — täysin mahdoton tilanne.

Ensimmäinen homma, mitä pitää ilmastopaneelin ja myös EU-komission tehdä, on oikaista ne virheet, mitä päästökaupan laskennassa on. Suomelle on säilytetty sinne noin 15 miljoonaa tonnia ylimääräistä päästöä, tai olemme saaneet liian vähän hyödyksemme laskea hiilinieluja, ja sitten päästöjä on lisätty ikään kuin Suomen vahingoksi lisää. Jos 15 miljoonaa tonnia lasketaan tämän päivän päästökaupan hinnalla, jonka tuossa tunti sitten tarkastin pörssistä — 82 euroa 11 senttiä oli äsken pörssissä päästöhiilidioksiditonin hinta — sillä hinnalla laskettuna Suomelle tulee tästä laskua 1 231 miljoonaa euroa: 1,2 miljardia ja hieman yli. Kuka tämän maksaa? Sen maksaa joka ainoa suomalainen erilaisina maksuina, palveluina, kohoavina hintoina ja monena muuna. Pitäähän tälle lypsämiselle joku loppu tulla. Olen aina tottunut elämäni aikana siihen, että laskuni olen kyllä maksanut, mutta niiden on pitänyt perustua aina totuuteen ja oikeisiin asioihin — ei sellaisiin kuvitteellisiin, tehtyihin asioihin, joita muun muassa ilmastoprofessori Markku Ollikainen levittelee tässä maassa ihan estoitta ilman minkäänäköistä totuusvelvoitetta. Ja kaiken tämän maksaa suomalainen veronmaksaja.

Arvoisa puhemies! Tähän asiaan pitää kiinnittää huomiota. Näin ei voi jatkua.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

16.27 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Tämä hallituksen vuosikertomus viime vuodelta on saanut paljon kehuja totta kai hallituksen suunnalta, mutta niin myös oppositiopuolueilta — varsinkin kokoomukselta, joka on oppositiopuolueena rakentava ja eteenpäin katsova, kun katsoo, mitä hyvää on tehty viime vuonna. Ja ehkä kritiikkiä sitten on tullut enemmän oppositiopuolue perussuomalaisten suunnalta, ehkä eniten työllisyyden edistämiseen liittyvistä toimenpiteistä. Mutta täytyy nyt muistuttaa, että viime vuonna työllisyysaste nousi 72,2 prosenttiin, korkeimmaksi yli 13 vuoteen, ja tähän vaikut-

Punkt i protokollet PR 69/2022 rd

taa moni asia: totta kai hallituksen toimenpiteet siitä, että on edistetty yritysten toimintaa ja toimintakulttuuria ja mahdollisuuksia, mutta sitten on tehty myös työllisyyden edistämistoimenpiteitä. Ja yhtenä asiana nostan sen, mikä nyt tänä vuonna alkaa enemmän näkyä, että on tämä pohjoismainen työnhakumalli eli POMA, jolla me tulemme pitämään huolta siitä, että me saadaan aktivoitua työtä hakevia suomalaisia niihin työpaikkoihin, mihin he itse haluavat, ja eritoten aktivoitua siihen, että mikäli joku koulutuksen ala on vähän heikommassa tilanteessa, niin sitten myös koulutusmahdollisuuksia pystytään lisäämään.

Puhemies! Täällä on käytetty puheenvuoroja myös maatalouden tilanteesta tällä hetkellä, mutta kun katsotaan viime vuotta, niin kyllä maatalouden hyväksi saatiin paljon hyviä tekoja. Nostan yhtenä EU:n yhtenäisen maatalouspolitiikan, joka nyt on oikeilla raiteilla, miten se viime vuonna tehtiin raiteille. Nimittäin maatalouden osalta rahoitusratkaisun tulos oli hyvä. Suomi tulee saamaan vuositason noin kuusi prosenttia lisää maatalouteen ja maaseudun kehittämiseen yhteisestä maatalouspolitiikasta EU:n suunnalta. Tämä tuo vakautta ja ennustettavuutta tiloille sitten seuraavaksi seitsemäksi vuodeksi. Se antaa myös mahdollisuuksia kehittää ruuantuotannosta entistä kilpailukykyisempää ja kokonaiskestävämpää. Tämä oli viime vuonna hyvää politiikkaa tukien edistämiseksi, mutta sitten kun katsotaan tätä hetkeä, niin kyllähän meidän maatalous on erittäin haastavassa kriisissä kustannusten osalta, ja tähän tulee kiinnittää tänä vuonna huomiota.

Puhemies! Haluan vielä nostaa tekoja koulutuksen ja opiskelijoitten hyväksi, nimittäin oppivelvollisuuden laajentaminen 18 ikävuoteen tuli voimaan 1.8. viime vuonna, ja nostan sen, kuinka tiede- ja kulttuuriministerin johdolla eri puolille Suomea on lisätty 10 000 aloituspaikkaa vuosille 20—22. Tämä on tärkeää sen puolesta, [Puhemies koputtaa] että alueellinen tasa-arvoisuus koulutuspaikkojen osalta edistyy ja menee eteenpäin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kiljunen Kimmo, olkaa hyvä.

16.31 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Kettunen käytti tässä painavan puheenvuoron liittyen tähän hallituksen kertomukseen vuodelta 2021. Täällä on käytetty paljon painavia puheenvuoroja aikaisemmassa debattivaiheessa myöskin, joissa tunnustetaan se hankala tilanne, missä hallitus on toiminut, ja kuinka ansiokkaalla tavalla on onnistuttu myöskin ratkomaan asioita — ja ei ainoastaan ratkomaan ongelmatilanteita vaan myöskin viemään eteenpäin sitä hallitusohjelmaa, joka aikoinaan Rinteen hallituksen ohjelmana ensinnä hyväksyttiin, ja Marinin hallitus siitä jatkoi eteenpäin.

Kaikkihan me tiedämme tämän, että nyt ovat olleet poikkeuksellisen, poikkeuksellisen vaativat olosuhteet. Ympäröivä maailma on muuttunut rajusti. Meillä on ollut epidemia, pandemia täällä keskuudessamme, koronapandemia meidän keskuudessamme. Turvallisuuspoliittinen ympäristö on niin poikkeuksellisella tavalla muuttunut, että me olemme sodassa Euroopassa tällä hetkellä, ja omakin turvallisuutemme on monella tasolla uudentyyppisessä kulmassa. Siihen on pystytty löytämään ratkaisuja, ja tietysti isona asiana ovat nämä ilmastonmuutoksen asiat.

Hallituksen kertomuksen ytimessä ovat tietenkin kestävä kehityksen periaatteet ja lähtökohdat, ja on hyvin tärkeää, kun täällä nyt keskustellaan tästä kokonaisuudesta, että me kiinnitämme tähän taloudelliseen kestäväan kehitykseen huomiota, ja se on tärkeä elementti. Mutta kestävässä kehityksessä on myöskin sosiaalinen puolensa, ja kestävässä ke-

Punkt i protokollet PR 69/2022 rd

hityksessä on myöskin ekologinen puolensa, ja tämä kokonaisuus täytyy hahmottaa silloin, kun me mietimme hallituksen kokonaisvaltaista onnistumista.

Talouspolitiikan puolella ehdottomasti on tärkeää huomioida se tärkeä seikka, että hallitus on lähes saavuttamassa sen työllisyysastetavoitteen, 75 prosenttia, joka on asetettu. 73 prosenttia on nyt, joka on ennätyksellisen suuri Suomessa. Näissä oloissa hallitus onnistuu nostamaan myöskin työllisyysastetta.

Velkaantuminen — kyllä, tämä julkinen velka on ongelma, sitä ei voi vähätellä ollenkaan, mutta kannattaa huomioida se, että Suomessa julkinen velka-aste Euroopan maihin verrattuna, maailman maihin verrattuna on keskimääräistä alhaisempi, itse asiassa poikkeuksellisen vähäinen, Suomen julkinen velka kokonaisuudessaan. Kaikki maat ovat näissä oloissa velkaantuneet, koko maailma on velkaantunut. Tässä suhteessa Suomi ei ole poikkeava, eikä kannatakaan olla erityisen poikkeava siinä, vaan meidän on huolehdittava myöskin hyvinvoinnistamme, turvallisuudestamme, kestävästä kehityksestä kaikissa näissä oloissa.

Arvoisa puhemies! Tärkeää on myöskin, että hallitus on omaa uudistusohjelmaansa vienyt eteenpäin. Edustaja Kettunen tässä jo luettelikin oppivelvollisuusiän nostamisesta eteenpäin, [Tuomas Kettunen: Tärkeää!] perhevapaaudistuksesta, sote-uudistus on viety maaliin, hoivamitoitukseen on tehty ratkaisuja, samoin kuin hoitoonpääsyssä on pyritty etenemään — monia isoja asioita, mukaan lukien myöskin vanhusasiainvaltuutetun toimien perustaminen. Siinä mielessä ikäihmisiäkin on huomioitu, kuten hallitusohjelmassa kokonaisuudessaankin on vahva ikäystävällinen leima.

Eli erittäin tärkeitä asioita on viety eteenpäin, ja kiitokset hallitukselle ja eduskunnalle myöskin niistä kiitoksista, mitä hallitukselle on annettu.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Sankelo, olkaa hyvä.

16.34 Janne Sankelo kok: Arvoisa puhemies! Tästä hallituksen vuosikertomuksesta vuodelta 21 ja sen käsittelystä on tullut ikään kuin tämmöinen lukukausitodistuksen numeroiden jako, ja voisi sanoa, että hallituksen toiminta vuodelta 21 on ikään kuin allekirjoittaneen peruskoulun päästötodistus: siellä on hyviä numeroita, mutta siellä on myös huonoja numeroita. Lähdän nyt näistä hyvistä numeroista ensin liikkeelle.

Eduskuntatyöhän on ollut vuonna 21 hyvin poikkeuksellista pandemian varjossa, ja erityisesti monet meidän elinkeinot ovat olleet hyvin haastavassa tilanteessa. Eduskunta on tehnyt monia päätöksiä kustannustukiin liittyen. Samalla se on tehnyt monia päätöksiä lailisten elinkeinojen rajoittamistoimenpiteiden johdosta. Ja niitten osalta semmoinen pieni tukistus siihen, että sosiaali- ja terveysministeriö ei kyennyt kyllä tämän pandemian aikana erottamaan ruokaravintoloiden toimintaa muusta ravintolatoiminnasta, vaikka THL ja sairaanhoitopiirit ynnä muut yrittivät antaa viestiä, että siinä mentiin kyllä pikkasen vaikeamman kautta.

Mutta edustaja Kettunen puhui myös ruuantuotannon tilanteesta. Kannattaa vuodelta 2021 muistaa kuitenkin se, että silloinhan hallitukselta jäi tunnistamatta tämän kannattavuuskriisin vakavoituminen jo syksystä alkaen. Silloin oli jo selvää, että tulee katovuosi, silloin oli selvää, että lannoitteiden hinnat nousevat, tuotantovälineitten hinnat nousevat, mutta hallituksen toimenpiteet syksyllä 21 olivat varsin vaatimattomalla tasolla, vaikka kokoomus esimerkiksi piti jo syksyllä näitä asioita täällä esillä. Nyt keväällähän on sitten tehty tätä kriisipakettia, sitä käsitellään eduskunnassa tällä hetkellä. Se on oma lukunsa.

Punkt i protokollet PR 69/2022 rd

Mitä tulee myös sitten tuohon mainittuun viime vuonna hyväksyttyyn EU:n maatalouspolitiikan kokonaisuuteen, niin sanotaan, että siinä mennään siellä seiskan ja kasin tienoil-la. Ei siinä nyt mitään valtavia hypetyksiä ole syytä hallitukselle antaa, mutta sen sanon, että ihan asiallisesti homma hoidettiin, niin kuin kokoomus hoiti esimerkiksi vetovastuussa silloin 2012, jonka ajan muistan hyvin.

Arvoisa puhemies! Sitten ihan lopuksi vielä semmoinen heikohko lukukausitodistusnumero tulee kyllä talouden varautumiseen pitkällä tähtäimellä. On aivan selvää, että nythän 21 ja 22 taloudessa koronan jäljiltä nähdään ihan kohtuullisia lukemia, työllisyysaste on hyvä, mutta kaikkien ennusteiden mukaan huonolta näyttää jo 2023. Ja siihen liittyen kyllä läksyt ovat jääneet tekemättä, se näkyy jo julkisen talouden suunnitelmassakin, [Puhemies koputtaa] ja siltä osin vauhtia pitäisi vielä tänä vuonna hallituksen laittaa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Eestilä poissa. — Edustaja Autto, olkaa hyvä.

16.37 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! Suomalaisillahan on sellainen sanonta, että velka on veli otettaessa mutta veljenpoika maksettaessa. Mitä ikinä vanha kansa on tällä tarkoittanutkaan, niin on aivan selvää, että onpa velka otettu kuinka hyvään tarkoitukseen tahansa, niin aikanaan siitä on korot ja pääomat sitten maksettava. Tässä mielessä Suomen tulee kantaa huolta tästä rajusta velkaantumistahdistaan, ja tässä mielessä maan hallitukselle täytyy kyllä antaa vähintäänkin sellaista kirittävää palautetta, että toimenpiteitä sen eteen, että on näkymä siihen, että velkasuhde oikeasti tahtuu mutta myöskin, että on näkymä siihen, että velan pääoma ei enää tällä tavoin kasva, pitää saada aikaan. Siihen tietysti paras tae on se, että maahan saadaan investointeja, maahan saadaan lisää työpaikkoja, ja tässä mielessä, kun jo edelläkin keskustelussa on käyty tätä teollisuuden kilpailukykyä ja toisaalta EU-ennakkovaikeuttamista läpi, ne ovat aivan niitä avainasemassa olevia kysymyksiä, miten saamme uutta työtä Suomeen. Mutta todella, tämä ympäristö, jossa nyt keskuspankit joutuvat samaan aikaan painamaan täysillä kaasua ja täysillä jarrua, on kyllä velkaisuudelle kansantaloudelle ja velkaisuudelle valtiontaloudelle todella vaarallinen ympäristö. Kun on oletettavaa, että hallituksen tässä päättäessä työtään Suomella on noin 150 miljardia euroa velkaa, niin siinä tuollainen kahden prosenttiyksikön velanhoidokustannuksen nousu tarkoittaa kolmen miljardin euron absoluuttista lisämenoa suomalaisille veronmaksajille, ja kyllä tämä on vakava tilanne. Mutta tässä vaiheessa, arvoisa puhemies, tämän huolen halusin koko eduskunnalle tässä jakaa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

16.39 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Totta kai julkisen talouden tilanne on haasteellinen tällä hetkellä, ja meidän jokaisen tulee kantaa huolta siitä, kuinka valtio on velkaantunut. Mutta kun tässä käydään lävitse viime vuotta, niin nyt pitää katsoa vielä kauemmas historiaan. Aikavälillä 2011—2014, kun kokoomus oli vetovastuussa pääministeripuolueena, valtionvelka kasvoi joka vuosi. Sen jälkeen tuli Sipilän hallitus, keskusta oli vetovastuussa pääministeripuolueena ja valtionvelka joka vuosi taittui. [Janne Sankelon välihuuto] — Ja kokoomus oli siinä hallituksessa matkassa. — Otettiin tiukka ote talouden korjaamiseksi, ja olimme hyvällä mallilla. Täytyy muistaa, että talous olisi hyvällä mallilla, ellei koronaa olisi tullut 2020. Vuonna 2020 jouduttiin ottamaan velkaa, 2021

Punkt i protokollet PR 69/2022 rd

jouduttiin ottamaan velkaa, ja syynä oli maailmanlaajuinen pandemia, korona. Tätä ei kannata unohtaa, minkä takia on jouduttu ottamaan velkaa. Ja mikäli oltaisiin selvitty niinkin helpolla, niin nyt, kun korona alkaa taittumaan, oltaisiin paljon paremmassa tilanteessa, mutta sitten tämä silmitön, raakamainen sota, minkä Venäjä aloitti Ukrainassa, on tuonut tietenkin lisää haasteita.

Mutta se, että julkinen talous saadaan tasapainoon, vaatii työllisyysasteen nostamista edelleen, se vaatii työpaikkoja. Tämä hallitus on luonut toimenpiteillä sitä, että teollisuus on lähtenyt nousuun. Meillä on tietynlainen melkoinen buumikin tietyillä aloilla teollisuuden nousussa. Ainut haaste meillä vain on siinä, kuinka me saamme osaavaa työvoimaa, ja tähänkin on hallitus tarttunut, tietyillä työllisyyden edistämisen toimenpiteillä. Täytyy muistaa nämäkin tosiasiat.

Mutta, puhemies, otin tämän toisen puheenvuoron sen takia, että niin kuin aikaisemmassa puheenvuorossani toin esille, tekoja koulutuksen ja opiskelijoitten hyväksi on tehty. Elikä kun ajatellaan alueellista tasa-arvoa, niin Suomeen on lisätty tiede- ja kulttuuriministerin johdolla yli 10 000 aloituspaikkaa vuosille 20—22 ja, mikä parasta, näitä lisäaloituspaikkoja on kohdennettu erityisesti työvoimapulasta kärsiville aloille. Lisäksi uusia koulutusvastuita on myönnetty muun muassa Oulun, Itä-Suomen, Jyväskylän ja Turun yliopistoille sekä Kajaanin, Lapin, Pohjois-Karjalan, Kaakkois-Suomen, Keski-Pohjanmaan ja Seinäjoen ammattikorkeakouluille. Nämä ovat niitä toimia, joilla me pidämme huolta siitä, että kehitys kehittyy ja koulutus lisääntyy, jolloin me saamme niitä ammattitaitoisia suomalaisia pitämään huolta siitä, että julkinen talous lähtee nousuun.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja al-Tae, olkaa hyvä.

16.42 Hussein al-Tae sd: Edustaja Kettunen puhuu viisaita, ja on mukava jatkaa puheenvuoroja hänen jälkeensä. Haluaisin temaattisesti nostaa tästä vuosikertomuksesta yhden aiheen, ja tämä liittyy köyhyyteen.

Nyt kun katsomme tulevaa, niin näemme kyllä synkkiä pilviä siinä, että elinkustannukset kasvavat, ja onkin tärkeää, että pohjalla on tehty toimia, joilla köyhyyttä sekä vanhemmissa ikäluokissa että lapsiperheissä, sitä kokonaisuutta, on yritetty nyt tällä kertaa parantaa.

Mitä viime vuonna on tapahtunut? Ensinnäkin elinkeinoista on pidetty huolta, jolloin konkurssiaalto on yritetty välttää. Näin ollen mahdollisimman moni on pystynyt pitämään työpaikkansa. Tämä itsessään on toimi köyhyyttä vastaan. Toisekseen pieniä eläkkeitä on kyetty nostamaan. Kolmanneksi työllisyystoimet ovat nyt korkeimmalla tasolla, ne ovat toimineet, ja meillä on ennätystyöllisyysaste. Tämä itsessään jo myös vähentää köyhyyttä. Työn verotus pienituloisille on pienempi, samoin työn verotus keskituloisille on pienempi. Tämä itsessään lisää ostovoimaa. Varhaiskasvatusmaksuja on alennettu, alipalkkaukseen on puututtu toimilla. Sen lisäksi on lisätty kohtuuhintaisia asuntoja ja niitä on rakennettu lisää. Tämän lisäksi on katsottu pitkälle eteenpäin ja sieltä reservistä on haettu näitä ihmisiä, joilla on maksuhäiriömerkintä. Eli viime vuonna on aloitettu toimet, joilla positiivinen luottorekisteri saataisiin aikaiseksi ja maksuhäiriömerkinnät pystyttäisiin poistamaan. Nämä ovat kaikki sellaisia toimia, joilla saadaan satojatuhansia suomalaisia takaisin työelämän puolelle ja pois köyhyiden loukusta.

Nämä olivat vain muutamia asioita, joita halusin mainita viime vuoden toimista, hallitusohjelmakirjauksista, jotka ovat tehonneet ja toimineet, ja ne näkyvät nytten arjessa.

Punkt i protokollet PR 69/2022 rd

Sanoisin lopuksi, että työssä rauhanvälityksessä me emme koskaan oikeastaan pysty mittaamaan, kuinka monta ihmishenkeä pystytään jollain tulitauolla säästämään, mutta me voimme sanoa, että tulitauko itsessään on arvokas. Ja kun minä katson viime vuotta, covidia erityisesti, ja nyt myöhemmin myöskin tätä Ukrainan sotaa, näitä hallituksen ennakoivia toimia, joilla on pyritty pitämään sekä yrityksiä että kotitalouksia jaloillaan ja pystyssä, niin me emme oikeastaan tiedä, kuinka monta ihmishenkeä, kotitaloutta, yritystä me pystyttiin säästämään, mutta me tiedämme sen, että mittareissa me pärjäsimme paljon paremmin kuin moni muu eurooppalainen maa. Tämä on testamentti tälle hallitukselle, joka on tässä toiminut erinomaisesti. [Tuomas Kettunen: Hyvä puheenvuoro!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kankaanniemi, olkaa hyvä.

16.45 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Edellä on kuultu mielenkiintoisia selityksiä, mutta ehkä kuitenkin se karu totuus on, että meillä on velka — valtionvelka, myös kuntien velka ja vielä kotitalouksienkin — kasvanut todella huolestuttavaa vauhtia ja se, mitä on tehty, on kyllä täysin riittämätöntä vastaamaan siihen kehitykseen, mikä meillä on nyt ja edessä.

Kun minulla on tapana muistella vähän menneitä, niin muistelen jälleen 30 vuoden takaista lamaa, kun valtioneuvostossa pohdimme ratkaisuja. Silloin olimme siinä tilanteessa, että Suomen valtio ei saanut enää eräänä päivänä uutta lainaa. Silloin ei ollut vaihtoehtoja. Oli pakko etsiä säästöjä. Yhden viikonlopun aikana piti etsiä budjetista 20 miljardin markan säästöt, uskottavat säästöt, ja ne etsittiin ja saatiin ja pelastettiin valtiontalous ja oikeastaan koko kansantalous, koska IMF:n holhoukseenhan olisimme joutuneet, jos ei näin olisi pystytty tekemään. Hallitus pystyi sen tekemään.

Silloin siis ei saatu velkaa enää. Nyt tilanne on se, että kun nyt saadaan suoraan sanoen, lainausmerkeissä, valheellisen alhaisella korolla lainaa vaikka kuinka paljon, niin sitä on nyt sitten otettu kanssa vaikka kuinka paljon, ja mitään säästöjä ei ole edes yritetty etsiä hallituksen toimesta. Tämä on tietysti vasemmistolaista politiikkaa, että jaetaan sitäkin, mitä ei ole, otetaan se sitten velkana tulevien sukupolvien maksettavaksi. Vähän ihmettelen, että keskusta on tähän näin mukautunut valtiovarainministeripuolueena kuittaamaan uutta velkaa aina vain. Tällä tiellä on kyllä synkät pilvet edessä.

Toinen synkkä pilvi on tämä köyhyys, mistä tässä mainittiin. Nyt tilanne on se, että kun inflaatio on noussut voimallisesti kaikkien rajojen yli, mitä on kuviteltu — ja nimenomaan asuminen, liikenne ja ruoka, jotka ovat kaikille suomalaisille välttämättömiä menoeriä, ovat nousseet niin voimakkaasti — niin meillä ajautuu ihmisiä ja kotitalouksia köyhyyteen lähemmän puolen vuoden aikana, ja kyllä varmaan ulosottomerkinnät ja muut tulevat lisääntymään. Tämä on huolestuttava kehitys. Tarvitaan kyllä voimakkaita toimenpiteitä, että tämä pystytään estämään — ei ehkä pystytä enää estämään, koska hallituksella ei ole siihen edes valmiutta. Mutta huoli on suuri. Viime vuosi vähän niin kuin hukattiin, ja nyt pitäisi suuntaa muuttaa kiireesti.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

16.48 Tuomas Kettunen kesk: Herra puhemies! Edustaja Kankaanniemi muistelee menneitä, ja niinhän tässä vuosikertomusta muistellaan viime vuoden ajalta, ja on mukava

Punkt i protokollet PR 69/2022 rd

kuulla historiaa myös 30 vuoden takaa, kuinka silloin on säästöjä haettu. Mutta täytyy muistaa, mitä viime vuonna tapahtui. Tähän maahan saatiin historiallinen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus, saatiin vihdoinkin voimaan lainsäädäntö. Siitä tulee kohta tasan tarkkaan vuosi täyteen — se oli juhannuksen aikaa, juhannuksen jälkeistä aikaa. Minä muistan sen, kuinka oikein taivas jylisi, kun tässä salissa äänestettiin tästä lainsäädännöstä. Olen hyvin tyytyväinen, että tämä sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus saatiin aikaiseksi näin, että tähän maahan luotiin hyvinvointialueet, minkä pohjalta, edustaja Kankaanniemi, tänä aikana myös säästöjä syntyy, kun tämmöistä päällekkäistä hallintoa saadaan purettua tässä maassa ja eritoten pidettyä huoli siitä, että jokainen suomalainen saa terveydenhuollon palveluita ja sosiaalihuollon palveluita asianmukaisesti ja tasa-arvon nimissä alueellisesti.

Puhemies! Kuinka nämä hyvinvointiyhteiskunnan palvelut, olipa kyse sitten sote-palveluista tai mistä tahansa julkisen huollon palveluista, tullaan rahoittamaan? Totta kai sillä, että julkinen talous pysyy kunnossa, ja se, kuinka julkinen talous pysyy kunnossa, vaatii sen, että meillä on kannattavaa yritystoimintaa koko maassa ja teollisuus voi hyvin. Täytyy muistaa myös se, että sähköveroa alennettiin EU:n vähimmäistasolle. Tämä on edesauttanut teollisuuden investointeja ja investointikykyä, mutta tämä sähköveron alennus on myös koskenut yli 30 000:ta maatalousyrittästä, että siitäkin näkökulmasta tämä oli oikein hyvä toimenpide.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja al-Tae, olkaa hyvä.

16.51 Hussein al-Tae sd: Arvoisa puhemies! Aikoinaan rauhanvälityskentillä kun keskusteltiin siitä, minkä takia jokin konflikti on syntynyt, ihmisten kanssa, jotka olivat pitkään toimineet sillä saralla — yleisesti vanhempien ihmisten kanssa — niin he muistelivat menneitä: kenen syytä jokin oli, miten asiat tehtiin ennen, miten tänä päivänä tehdään toisin ja miten jossain muualla on se syypää. Sitten, kun keskusteltiin vähän nuoremman polven kanssa, sieltä tuli yleensä, että nyt täytyy katsoa eteenpäin ja rakentaa tulevaisuutta, katsoa miten löytyy työpaikka, mahdollisuus elantoon, katto pään päälle, mahdollinen puoliso ja että pystyy saamaan lapsia ja rakentamaan tulevaisuutta.

Minä koen, että tässä usein katsotaan menneisyyteen, jolloin oli täysin erilainen aika, erilainen tilanne, Suomi oli aivan erilaisessa tilanteessa, ja halutaan siitä jotenkin nostaa, että silloin osattiin tehdä asiat paremmin kuin ehkä tänä päivänä. Minusta tämä ei kerro todellisuutta. Todellisuus on se, että eletään tässä ajassa. Ja tässä ajassa iski covid, jolloin meidän talouskehitys oli itse asiassa ennen sitä juuri menossa parempaan suuntaan. Työllisyystoimet olivat puremassa, ja oltiin siirtymässä tilanteeseen, jossa velkaa oltaisiin pystytty vähentämään. Covidin myötä, joka on tämän hetken vitsaus, jouduttiin ottamaan lisää velkaa. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on tilanne, jossa on jouduttu ottamaan lisää velkaa. Pakolaisuus, joka tulee sieltä Ukrainasta, on syy ottaa lisää velkaa. HX-hanke — osittain velalla hoidettu.

Minä koen vahvasti, että panostukset viime vuonna 21 rauhanvälitystyöhön, kehitysyhteistyöhön ovat sellaisia elementtejä, jotka löytyvät sieltä hallituksen positiivisesta rekisteristä, jolla pyritään vähentämään konflikteja maailmalla, köyhyyttä maailmalla, siirtolaisuutta maailmalla. Ja nämä ovat sellaisia asioita, jotka pitkällä tähtäimellä vaikuttavat afrikkalaisen nuorison, aasialaisen nuorison elämään mutta myöskin suomalaisen nuorison elämään, jolloin velkaa ei jää maksettavaksi liikaa.

Punkt i protokollet PR 69/2022 rd

Tämän lisäksi on ensiarvoisen tärkeää se, että olemme ottaneet hieman velkaa myös senkin vuoksi, että voisimme panostaa tuleviin sukupolviin: varhaiskasvatukseen, nuoriin, niihin ihmisiin, jotka maksavat sen velan tulevaisuudessa, ja ennen kaikkea myöskin yrityksiin ja yrityskentän vahvistamiseksi. Nämä ovat kaikki sellaisia asioita, jotka luovat toimeliaisuutta, estävät syrjäytymistä ja syrjäyttämistä, ja tämä nähdään olevan tältä hallitukselta viime vuodelta kunnianosoitus koko suomalaiselle yhteiskunnalle. Velkaa pitää katsoa sen perusteella, kuinka hyvin velanmaksajat tulevaisuudessa voivat. Tämä hallitus on tehnyt parhaansa näissä tilanteissa, tässä vaikeassa ajassa, että nämä nuoret, jotka maksavat sen velan tulevaisuudessa, saavat nyt parhaimmat mahdolliset edellytykset sen tehdä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kankaanniemi, olkaa hyvä.

16.54 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Kettunen muisteli juhlallisena vuosi sitten käytyä hyvinvointialueuudistusäänestystä. Tänä päivänä, kun katsotaan, miten se etenee, voidaan todeta, että aikamoinen kimppu ongelmia on saatu kasattua yhteen ja nyt niitä yritetään sitten ratkoa. Ja näyttää jo siltä, että rahat eivät tule riittämään ja pallo lankeaa seuraavalle hallitukselle etsiä tähänkin rahoitus, niin kuin moneen muuhun tämän hallituksen aiheuttamaan pysyvään menoon. Sote on todella tärkeä, koska me jokainen olemme minä hetkenä tahansa mahdollisia tarvitsijoita sillä sektorilla, ja siksi siitä pitää kantaa huolta, mutta minkäänlaista varmuutta ei vielä ole siitä, että tuo uudistus olisi ollut onnistunut. Ilmeisesti siinä tulee olemaan kyllä monet murheet vielä edessä.

Toinen suunnilleen tasan vuosi sitten tehty päätös oli tämä EU:n elvytyspaketti, 750 miljardia euroa, jossa edustaja Kettunen kyllä äänesti hienosti, mutta se oli kyllä raskas virhe ajoitukseltaan, määrältään ja Suomen kannalta. Sekin osaltaan siirsi vain laskua tuleville sukupolville, koska se on velkaa, joka otetaan meidän piikkiin EU:n toimesta, ja sieltä annetaan sitten meille tarkkaan rajattuihin toimintoihin näitä varoja. Tämä on sellaista politiikkaa, jota en kyllä missään tapauksessa pidä järkevänä, ja nythän siellä suunnitellaan — ja itse asiassa tänään valtiovarainvaliokunnassa meillä oli se käsittelyssä — sosiaalista ilmastopakettia, joka taas tuo EU:n yhteistä vastuuta ja siirtää EU:n sosiaalipolitiikan toimijaksi jäsenmaissaan. On käsittämätöntä, jos tällainen hyväksytään.

Arvoisa puhemies! Sen totean, että me perussuomalaiset tuimme hyvin kirkkaasti covidin aiheuttamia tarpeita esimerkiksi yritysten osalta, kuntien selviämiseksi ja niin edelleen, ja se aiheutti tietyn määrän velanottoa valtiolle, se on ihan selvä. Ja nyt tämä sotatila ja siihen liittyvät puolustushankinnat ja muut menot — me hyväksymme ne. Toivomme vain hallitukselta, että se ottaisi vastuun siitä, että myös säästöjä tarvitaan silloin, kun ollaan ahtaalla ja ollaan hirvittävän velkaantumisen tiellä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

16.57 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa puhemies! Tätä sote-uudistusta omassa maakunnassani Kainuussa on tehty jo yli kymmenen vuotta, ja siellä on saatu paljon hyviäkin asioita aikaiseksi. Nyt tulevaisuus näyttää, kuinka tässä maassa nämä hyvinvointialueet sitten pistävät homman liikenteeseen ja luovat organisaatiomallit ja pitävät huolta siitä, että jokainen suomalainen, niin siellä kaupungissa kuin sen hiekkatien päässä asuvakin, saa asianmukaisen terveydenhuollon palvelun ja sosiaalihuollon palvelun.

Punkt i protokollet PR 69/2022 rd

Mutta edustaja Kankaanniemi tuossa nosti tämän EU:n elvytyspaketin, mistä vuosi siten tosiaan äänestettiin — sehän oli kertaluontoinen paketti. Se oli kertaluontoinen paketti, mikä täällä tuotiin vahvasti esille, ja mikäli tällaisia paketteja tulee uudelleen, niin näitähän ei olla hyväksymässä: että olipa ne sitten verhoiltu sosiaalisiksi ilmastopaketeiksi tai vastaaviksi, niin näihin pitää olla kansallisella tasolla Suomella vahva vastaus, että näitä ei voida hyväksyä.

Tästä mennään sitten metsäpolitiikkaan. Mitä tulee metsien käyttöön ja metsistä päättämiseen, niin nehan ovat kansallisella tasolla olevia päätöksentekoa asioita. Ei EU tule sanelemaan meille, että miten me tulemme metsiä hyödyntämään ja käyttämään.

Mutta kun tässä, puhemies, on vuosikertomus viime vuodelta, niin nyt näitten metsien hyväksi tehtyyn työhön, mitä hallitus on ansiokkaasti tuonut viime vuonna esille: tämän monimuotoisuuden edistämiseksi on menossa hyviä ohjelmia. Tärkein on varmasti tämä Metso-ohjelma, jonka avulla metsänomistaja voi suojella vapaaehtoisesti omia metsiään. Mutta sitten mitä hyvää on tuotu yksittäisille metsänomistajille, on tämä metsien hoidon kannustimena oleva Kemera-tuki, joka nyt on kuitenkin saanut tukea. Siitä saa muun muassa taimikon varhaishoitoon, nuoren metsän hoitoon ja metsäteiden rakentamiseen ja perusparantamiseen rahoitusta. Nämä ovat niitä tärkeitä toimenpiteitä, että metsiä hoidetaan, niitä kasvatetaan ja niitä ennen kaikkea hyödynnetään kestävä kehityksen mukaisesti. Näin meillä metsäteollisuuden suuntaan saadaan raaka-ainetta.

Haluan tässä vielä korostaa sitä, että kun nyt keskustelussa ovat olleet nämä hiilinielut ja se, kuinka ne ovat nyt vähentyneet kuulemma viime vuoden aikana, niin tähän varmasti pitää paikkansa, kun metsiä on vähän enemmän hakattu. Mutta tätä asiaa pitää katsoa pitkäjänteisesti: jos viime vuonna on vähän enemmän hakattu, niin tänä vuonna varmaan hakataan sitten vähän vähemmän. Ja sitten täytyy muistaa, että myös tämä menee taloussykliin mukaisesti, että minkälainen on puun hinta. Mutta lähtökohdan pitää aina olla se, että kestävä kehityksen mukaisesti metsiä hyödynnetään sen mukaisesti, että myös julkinen talous pysyy asianmukaisella tasolla.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kemppi, olkaa hyvä.

17.00 Hilkka Kemppi kesk: Arvoisa herra puhemies! Tänään on käyty varsin arvokasta keskustelua vuodesta 2021 ja siitä, mitä hallitus on saanut aikaan tai mikä on jäänyt vielä tekemättä. Ajattelin kuitenkin, että tämän päivän keskustelussa liian pienelle roolille on jäänyt keskustelu köyhyydestä. Onneksi kuitenkin kollega al-Tae nosti sen juuri esille, ja sanoina se on tässäkin keskustelussa tullut esiin. Itse haluaisin keskittyä erityisesti lapsiperheköyhyyteen tässä omassa tulokulmassani. Ajattelen nimittäin, että paitsi että se on ajankohtainen kysymys, se myös juontaa juurensa paljon kauemmaksikin ja sen takia erityisesti viime vuoden tekoihin, hallituksen tekoihin ja tämän vuosikertomuksen sisältöön.

Tällä hetkellä tilanne on se, että saimme juuri Itä-Euroopan selvityksen siitä, että Ukrainan sodan myötä meillä on 13 000 uutta lasta köyhyysriskissä. Nämä luvut ovat hurjia, ja tämä nimenomaan elämisen kustannusten nousun myötä. Mutta on myönnettävä, että heitä on ollut vielä moninkertainen määrä viime vuonna kuin mitä tässä vuosikertomuksessakin on käsitelty, tätä vuotta 2021. Eli meillä on ollut tämä haaste yhteiskunnassamme jo aikaisemmin, ja nyt sodan myötä se on vielä pahentunut. Pidän kuitenkin merkittävänä niitä tekoja, mitä viime vuonna on saatu eteenpäin nimenomaan lapsiperheköyhyyden ratkaisemiseksi tai poistamiseksi suomalaisesta hyvinvointiyhteiskunnasta. Nimittäin esimerkiksi tämä

Punkt i protokollet PR 69/2022 rd

sote-uudistus, joka saatiin eteenpäin liikahtamaan, joka tulee voimaan ensi vuoden alusta vasta mutta josta me äänestimme jo vuosi sitten — kyllähän siinä on pohjimmiltaan kyse yhden luokun periaatteesta. Kun tein selvitystä lapsiperheköyhyydestä, sieltä nousi monia eri tulokulmia: Se, että vanhempien sosioekonominen asema periytyy sukupolvelta toiselle. Nousi esiin se, että köyhien lasten huoltajilla on muiden lapsiperheiden huoltajia matalampi koulutustaso, ja sitten nostettiin esiin tulokulmia liittyen siihen, että lähes puolessa köyhistä lapsiperheistä on töissä käyviä huoltajia. Isot kulut ja talouden hallintataitojen puute myös näkyvät tämän ilmiön taustalla.

Kun katson viime vuoden tekoja hallituksen osalta, ei voi sanoa, että ne vielä ratkaisisivat tätä lapsiperheköyhyyttä suomalaisesta yhteiskunnasta, mutta voi sanoa, että ne rakentavat perustaa sille, että me pystymme puuttumaan ja pystymme tukemaan sitä perheiden pärjäämistä arjessa, lasten itsetunnon kehitystä ja esimerkiksi velkakierteestä pois pääsemistä niillä toimilla, mitä viime vuonna hallitus on päässyt toteuttamaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kankaanniemi, olkaa hyvä.

17.03 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Valitettavasti tämä meidän metsäpolitiikka on, edustaja Kettunen, menossa kovaa vauhtia EU:n haltuun. Siellä komission voimakastahtoinen varapuheenjohtaja Frans Timmermans, hollantilainen sosialisti, on kaapannut vallan ympäristö-, ilmastopolitiikan nimissä myös metsäpolitiikasta ja ajaa sellaista linjaa, mikä on Suomen metsätaloudelle ja Suomen kansantaloudelle erittäin vaarallista, erittäin vaarallista. Keskustan pitää tämä kyllä ottaa vakavasti huomioon. Jos ette tiedä, niin kysykää esimerkiksi MTK:n metsäpuolen asiantuntijoilta.

Siellä on valmisteilla, niin kuin tuossa totesin, tämä sosiaalinen ilmastorahasto, eli ei ollut elvytysrahasto ainutkertainen, nyt tulee uutta, ja muuta uutta suunnitellaan sekä EU:ssa että Euroopan keskuspankissa. Tilannehan on sellainen, että siellä ollaan ihan hukassa, ellei tehdä jotakin tällaista, niin kuin tämä sosiaalinen ilmastorahastokin on sen tähden, että koska energiahinta on noussut myös Etelä-Euroopassa, niin niille annetaan rahaa, jonka me maksamme. Tämä on täysin vastuutonta esimerkiksi suomalaista matalapalkkaista työssäkäyvää ihmistä kohtaan, joka ei työllään elä, kun kustannukset ovat näin suuriksi nousseet. Kyllä meidän pitää kantaa näistä Suomessa työtä tekevistä ihmisistä huolta ensin ja jättää ne Etelä-Euroopan, Välimeren rantojen asukkaat huolehtimaan omista tarpeistaan. Siellä suunnitellaan myös ennallistamisasetusta, joka saattaa olla meille hyvinkin vahingollinen.

Mitä tulee sitten tähän soteen, niin suurinta näyttää nyt olevan se, että joillakin hyvinvointialueilla kun on palkattu uusia johtajia, niin palkat ovat nousseet jopa 18 000 euroon kuukaudessa. Tällaista mallia meidän pitäisi pitää onnistuneena, että johtajan palkka on paljon suurempi kuin pääministerin tai monen muun? Vaativa tehtävä, mutta kohtuus kaikessa. Kyllä siellä sote-alueilla tulee isoja ongelmia tällä menolla ihan koko tämän järjestelmän luomisessa, ja ei ole minkäänlaista varmuutta, että palvelut paranisivat ja että niitten hiekkateitten päässä olevat arvokkaat suomalaiset ihmiset pääsisivät hoitoon sen paremmin kuin tähänkään asti, ja tähän asti se on ollut jo valitettavan vaikeaa.

Kyllä meillä on paljon korjattavaa, ja paljon jää todellakin seuraavalle hallitukselle työtä tämän hallituksen kauden jälkeen, kun tässä on eletty vain velkaa ottaen ja pieniä korjauksia tehden sinne tänne, menoja kasvattaen.

Punkt i protokollet PR 69/2022 rd

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

17.06 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa puhemies! Käydään tärkeää keskustelua metsäpolitiikasta, mutta myös maaseudusta ja maaseudun ihmisistä.

Nyt täytyy ihan ensimmäiseksi todeta, kun puhutaan hiekkateistä, että kyllä maaseudun niitä arvokkaita Suomen kansalaisia, jotka siellä tosiaan hiekkatien viimeisimmässäkkin mutkassa asuvat, on tämä hallitus viime vuonna auttanut, nimittäin laajakaistayhteyksiä on parannettu maaseudulla. Nopeitten laajakaistayhteyksien saavutettavuutta on parannettu yli 120 hankkeella, ja uutta laajakaistaa on rakennettu yli 6 300 kilometriä.

Mutta mennään sinne metsiin ja EU-politiikkaan: Joo, kyllä, edustaja Kankaanniemi, pitää paikkansa, nimittäin EU:han on julkaissut useampiakin uusiutuviin luonnonvaroihin liittyviä aloitteita, mutta Suomi on vahvasti korostanut kannoissaan, että kukin jäsenvaltio päättää itse metsäpolitiikastaan, ja metsäpolitiikan tulee olla myös jatkossakin kansallisen päätöksenteon piirissä. Lisäksi esitysten yhteisvaikutuksista toimintaympäristöön tarvitaan, totta kai, lisätietoa.

Puhemies! Tuossa jo aikaisemmassa puheenvuorossa toin esille, että nyt kun metsien kasvukyvystä, terveydestä ja eri käyttömuotojen yhteensovittamisesta käydään keskustelua, on tullut esille se, että nyt on hakattu niin paljon metsää, että tämä vaikuttaa sitten hiilinieluihin ja sitä kautta ilmastonmuutos lähtee kovalle laukalle. Täytyy edelleenkin muistuttaa, että hiilinielut vaihtelevat aika suuresti vuosittain, ja tähän johtuu puumarkkinoiden kysynnän vaihtelusta: toisena vuonna on vähän paremmat markkinat ja silloin myydään vähän enemmän puuta, ja toisena vuonna on vähän huonompi kysyntä puun osalta ja silloin myydään vähän vähemmän puuta. Jos ajatellaan vaikka toissa vuotta, vuotta 2020, niin nielu oli korkea, koska kysyntä oli alhaalla, ja viime vuonna taas erityisesti tukkipuulle oli hyvä kysyntä. Hyvä niin, koska puuteollisuus tarvitsee raaka-ainetta.

Ja tähän on ekologista toimintaa, kun puurakentaminen edistyy. Muun muassa tässäkin maassa on tehty useita puukerrostaloja, ja isot, suuret kaupungit ovat kaavoittaneetkin puurakentamiselle hyvin. Hyvä niin, koska on enemmän ekologista rakentaa puulla kuin betonilla. — Tässäpä puheenvuoroni.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kemppi, olkaa hyvä.

17.09 Hilkka Kemppi kesk: Kiitoksia, arvoisa puhemies! En malttanut olla pyytämättä puheenvuoroa, kun kuulin edustaja Kankaanniemen toteamuksen siitä, että tämä hallitus on vain kasvattanut menoja — on vain kasvatettu menoja ja jätetty ihminen pulaan. Minä jotenkin ajattelen sitä, kun puhuin edellisessä puheenvuorossani köyhyydestä. Miksi tämä hallitus on kasvattanut menoja, miksi tämä hallitus on ottanut velkaa? No siksi, koska me olemme eläneet viime vuonna erittäin voimakasta koronaa, tällaisia kulkutautia, joka on kohdannut suomalaiset yllättäen, ja tänä vuonna sotatilannetta ja vielä päällekkäin sitä samaa kulkutautia. Kyllähän tässä on nimenomaan pyritty turvaamaan ihmisten toimeentulo, perustoimeentulo, välttämään massakonkurssit ja työttömyys. Ja minusta se on kyllä hyvinvointiyhteiskunnalta viisas valinta.

Seuraava kysymys lienee tietenkin se, mistä sitä kakkua kasvatetaan, jotta me pystymme kantamaan tämän tilanteen myös tulevina vuosina, ja siinä edustaja Kankaanniemi nosti esiin esimerkiksi tämän metsäpolitiikan. Olen aivan samaa mieltä siitä, että metsän kuuluu olla paikallinen kysymys, pitkälle paikallinen kysymys. Ilmastokysymykset ovat laa-

Punkt i protokollet PR 69/2022 rd

jempia, mutta metsä, metsänhoito, on erittäin paikallinen kysymys. Ajattelen myös, että varmasti eduskunnalla on yhteinen tavoite siihen suuntaan, että kun EU on liikkunut voimakkaammin turvallisuuden toimialalle, niin ehkä voisi myös aloittaa keskustelua siitä, ol-laanko paikoitellen metsäpolitiikassa liikaa kansallisen päätöksenteon piirissä. Tämä on varmasti tämmöinen EU:n tulevaisuuskeskustelu.

Sen sijaan sen kiistan voimakkaasti, etteikö tämä hallitus olisi tehnyt metsäpolitiikkaa helpottavia toimia. Nimittäin hyvin vastikäänkin metsien saavutettavuutta parannettiin, in-vestoitiin yksityistierahoitukseen, lisättiin kestävänsä metsätalouden rahoitusjärjestelmän eli Kemeran rahoitusta niin, että pienpuun keruu ja ensiharvennusrästit esimerkiksi saataisiin liikkeelle siellä metsissä. Ja tämä on suora eurolisäys. Tuen lisäys on 20 euroa per hehtaari nykyiseen tukitasoon, joka on siis 430 euroa per hehtaari. Minusta nämä ovat merkittäviä tekoja sen puolesta, että metsä nähdään myös voimavarana, varsinkin tämmöisessä haasta-vassa tilanteessa, kun viime vuoden koronan jälkeen meillä on tullut sota syliin ja meidän pitää pystyä tätä uusiutuvan energian osuutta ja uusiutuvan rakennetun materiaalin ja ym-päristön osuutta parantamaan, samaan aikaan ratkaisemaan ilmastonmuutoskysymyksiä erittäin voimallisesti. Näen metsällä olevan tässä iso rooli ja iso, iso merkitys ja toivon, että tämä kanta on myös eduskunnassa jaettu.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kankaanniemi, olkaa hyvä.

17.12 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Tulkoon nyt oikaistuksi tai toistetuk-si, kun edellisessä puheenvuorossa totesin, että me emme ole arvostelleet vaan kannatta-neet covidista ja sodasta johtuvia menojen lisäyksiä. Se on ollut oikein viisasta. Siinä, mi-ten nämä tuet ovat yrityksille ja eri tahoille kohdentuneet, tietysti olisi ollut aika paljonkin toivomisen varaa, mutta sen verran tätä hallintoa tunnen, että tiedän, että niitä ei ole ihan helppoa kohdentaa. Mutta jossain kohtaa on mennyt tietysti kyllä aika pahastikin pieleen, ja silloin olisi voinut olla, että olisi vähän ehdollistettu eräitä tukia ja voitu sitten katsoa, pe-riä jopa takaisin, jos ne ovat menneet ihan pieleen, niin kuin osa on saattanut mennä. En nyt syytä ketään, mutta tämmöinen tilanne on.

Mitä sitten tulee köyhyyteen, niin todellakin hallitus on pikkusen korottanut ja on nyt korottamassa indeksitarkistuksilla Kelan maksamia etuuksia. Eivät nämä korotukset kyllä vastaa tietysti sitä, mikä on kasvava lasku esimerkiksi eläkeläisillä [Hussein al-Tae: Ote-taanko lisää velkaa?] ja pienituloisilla työttömillä ja muilla, joita meillä on edelleen kuiten-kin satojatuhansia. Mutta suurinta huolta kannan niistä matalapalkkaisista työssäkäyvistä ihmisistä, joilla on jonkinmoinen työmatka ja joilla on asumiskustannukset, liikennekus-tannukset ja ruokakustannukset ja mihinkään muuhun ei jää senttiäkään enää, kun kustan-nukset ovat nousseet näin hurjasti tällä hetkellä.

Ja näyttää, että tämä inflaatio ei edes hellitä. Vielä pankkivaltuustossa todettiin vuoden-vaihteen aikoihin, että tämä on tilapäinen, mutta nyt on nähty, että ei tämä ole tilapäinen vaan näyttää jatkuvan kuukaudesta toiseen, emmekä yhtään osaa arvata, kuinka pahana se on ensi talvena. Ja kun tähän tulee sitten korkojen nousu, niin niiden kotitalouksien tilan-ne, joilla on matalat tulot ja melkoinen asuntolaina — useimmiten nuoria lapsiperheitä — on katastrofaalinen näillä näkymin. Se koettelee perheen sisäistä sovinnollisuutta, [Hus-sein al-Tae: Mistä leikkaisitte?] se koettelee työssä käymisen jaksamista ja kaikkea mie-lenterveyteen asti. — Edustaja al-Tae, kyllä löytyy valtion 65 miljardin budjetista merkit-

Punkt i protokollet PR 69/2022 rd

täviä säästökohteita, jotka eivät yhtään Suomen kansan ahdinkoa lisää vaan päinvastoin vapauttavat varoja huolehtia niistä ihmisistä, [Hussein al-Tae: Voitteko kertoa, mitkä ne ovat?] jotka ovat ajautuneet tai ajautumassa syvään ahdinkoon.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till revisionsutskottet, som de övriga fackutskotten ska lämna utlåtande till senast 30.9.2022.